

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Natura 2000 fenntartási terv

Peszéri-erdő (HUKN20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Doronicum Szolgáltató Kft.

Együttműködő partner

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Felsőcsatár

2015.

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	3
1. A terület azonosító adatai	4
1.1. Név	4
1.2. Azonosító kód	4
1.3. Kiterjedés	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	4
1.5. Érintett települések	4
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások	5
2. Veszélyeztető tényezők	7
3. Kezelési feladatok meghatározása	9
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	13
3.2. Kezelési javaslatok	16
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	16
3.2.2. Gazdálkodáshoz köthető és a KJTT teljes területére vonatkozó előírások	78
3.2.3. A természetvédelmi kezelő erdőtervezett erdőkre az erdészeti hatóságnak adott állásfoglalása.....	79
3.2.4. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	83
3.2.5. Fajvédelmi intézkedések.....	87
3.2.6. Kutatás, monitorozás	88
3.2.7. Mellékletek	90
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	100
3.3.1. Agrártámogatások	100
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer	100
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	102
3.3.2. Pályázatok	103
3.3.3. Egyéb	104
3.4. terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	105
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	105
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	106
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	107

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. **Név:** Peszéri-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (*kjTT*)

1.2. **Azonosító:** HUKN20002

1.3. **Kiterjedés:** 1634,5096 ha.

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 40A0* - Szubkontinentális peripannon cserjések
- 6260* - Pannon homoki gyepek
- 6410 - Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén
- 91I0* - Kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek
- 91N0* - Pannon homoki borókás-nyárasok

1.4.2. Jelölő fajok

- díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- magyar ősziaraszoló (*Chondrosoma fiduciarium*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*)
- homoki nőszirm (*Iris humilis spp. arenaria*)
- kiscéskű aszat (*Cirsium brachycephalum*)

* kiemelt jelentőségű közösségi jelentőségű élőhely/faj

A Natura 2000 adatlapon (SDF) nem szereplő, de a fenntartási tervet megalapozó felmérések alapján jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei

1.5. Érintett települések és ingatlanok

Kunpeszér.

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Név	Kiterjedés (hektár)	Védetté nyilvánító jogszabály száma	Átfedés mértéke
különleges madárvédelmi terület	<i>Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék</i> HUKN10001	41.902	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet	100%
országos TT	<i>Kunpeszérei Szalag-erdő</i>	118,81	24/1998. (VII. 10.) KTM rendelet	100%
„ex lege” láp	<i>Kunpeszérei balalajkás-nyíres</i>	29,2	1996. LIII. tv. a természet védelméről	9%
„ex lege” láp	<i>Kunpeszérei Bogárázó-turján</i>	33,2	1996. LIII. tv. a természet védelméről	100%
„ex lege” láp	<i>Kunpeszérei Frigyesi-turján</i>	24,0	1996. LIII. tv. a természet védelméről	100%
„ex lege” láp	<i>Kunpeszérei Komjáthy-turján</i>	15,9	1996. LIII. tv. a természet védelméről	100%
„ex lege” láp	<i>Szalag-erdei kaszálók</i>	12,6	1996. LIII. tv. a természet védelméről	100%
Országos Ökológiai Hálózat magterület (MT)	Kunpeszér közigazgatási területén	1.634,51	2003. évi XXVI. törvény az Országos Terület-rendezési Tervről	MT: 100%

1.7. Tervezési és egyéb előírások

a) Természetvédelmi kezelési terv

Jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési terve nem készült a területnek.

b) Településrendezési tervek

- 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
- Bács-Kiskun megye területrendezési terve – 19/2011. (XI. 29.) önkormányzati rendelet
- Kunpeszér település településrendezési tervét és helyi építési szabályzatát a Kunpeszér Község Önkormányzat 7/2003 (VI.23) számú rendelete tartalmazza. Internetes elérhetőség: http://kunpeszer.hu/rend/2003_07.pdf

c) Körzeti erdőterv és üzemterv

A Közép-Duna menti Erdészeti tervezési körzet 2011-ig szóló erdőterve, ill. a 2016-ig szóló átmeneti erdőterve érinti a Natura 2000 területet (A 11/2010. FVM rendelet szerint 2016-ig fogják elkészíteni az erdőtervet.).

d) Körzeti vadgazdálkodási terv és üzemterv

- Kunpeszérei Vadásztársaság vadgazdálkodási terve kódszáma: 03-600810-1-4-1

Érvényes: 2006-2017.

e) Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

1-10 Duna-völgyi főcsatorna alegység részvízgyűjtő gazdálkodási terve – Elfogadás dátuma: 2010.08.01. A terv a Víz Keretirányelv keretében készült, melynek célja, hogy a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotba kerüljenek 2015-ig. Amennyiben ezt a természeti és gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé 2015-ig, akkor a határidők a VKI által felkínált mentességek alapos indoklásával 2021-re, illetve 2027-re kitolhatók.

2. Veszélyeztető tényezők

3. Kód	Veszélyeztető tényező	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03	gyepterület kaszálása/vágása	M	40%	vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), kiséfűszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), 6260* Pannon homoki gyepek, 6410 Kékperjés láprétek / A kaszálásnak az üde élőhelyeken szárító hatása van a terület talajára nézve, homogénizálja a vegetációt, a zsombékos gyepszerkezetet részben vagy teljes egészében felszámolja. A kaszálása miatt megváltozik a gyepterület szerkezete, fajösszetétele. Továbbá megakadályozza a növényfajok egy részének terméserlelését; visszaszorítja a gyepalkotó sás- és fűféléket és ezáltal helyes kaszálási időzítés esetén általában kedvez a természetvédelmi szempontból értékes növényfajoknak, viszont az értékes állatfajok esetében akár káros is lehet. A kaszálás ugyanis visszaszoríthatja a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) tápnövényeit, vagy a vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) számára előnytelenül eltolódnak a tápnövény fenofázisai, illetve a gyepterület szerkezetéhez kötődő magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) rajzása közbeni kaszálás elpusztítja a teljes az évi populációt.
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	H	30%	Vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), kiséfűszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), 6410 Kékperjés láprétek / A korán végzett kaszálás, vagy az évenként kétszeri kaszálás, a dobkasza alkalmazása, valamint az alacsonyra beállított fűtarló mind a vegetáció szerkezetének, összetételének, egyes növényfajok virágzási-terméserlelési idejének megváltozását eredményezik. Ez a változás az élőhely beszűküléséhez, degradálódásához illetve természetességi állapotának romlásához vezet, továbbá a vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>) jelölő fajok eltűnését eredményezi.

A04	legeltetés	M	15%	vérfü hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), 6410 Kékperjés láprétek / A legeltetés káros lehet tartósan, nagy állatlétszámmal végezve vizes talajállapot mellett. A túllegetetés, valamint a nem megfelelő állatfajjal végzett legeltetés jelentősen megváltoztatják az érintett területek állapotát, ami egyes jelölő fajokat visszaszorulásához, rosszabb esetben eltűnéséhez vezet. A legelő állatok trágyázása mivel egyenetlen eloszlású ezért helyenként nagy trágyaterheléseket okozhat. Ez a növényzet foltos pusztulását és nemkívánatos gyomosodást okozhat.
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	L	10-15%	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), 6260* Pannon homoki gyepek, 6410 Kékperjés láprétek / A legeltető állattartás visszaszorulásával legtöbbször a kaszálás területi kiterjedése növekedik. A legeltetés teljes hiánya a homoki gyepek (6260) záródását, valamint egyes fászfűfajok, mint pl. a fehér nyár (<i>Populus alba</i>) tömeges elszaporodását eredményezi. Csökken a pannon homoki gyepek jelölő élőhely kiterjedése, továbbá egyes jelölő fajokat is érzékenyen érint, azok visszaszorulása, rosszabb esetben eltűnése következik be.
A06	egyéves vagy évelő lágyszárú növénytermesztés	M	15%	6410 Kékperjés láprétek, vérfü hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) / Az alacsony fekvésű, belvív veszélyes, de növénytermesztésbe vont területek fenntartása miatt növekszik a táj lecsapolási igénye. Természetes élőhelyekkel határos szántóterületekről bemosódó biocid termékek, hormonok, kemikáliák, műtrágyák használata károsítja a természetes élővilágot (különösen a nedves élőhelyhez kötött szervezeteket). A nagy tápanyagtöbblet csökkenti a fajdiverzitást, indirekt módon növeli a gyomnövények kompetitív erejét. A gyomok mellett őshonos nagytermetű növényfaj (nád (<i>Phragmites australis</i>), gyékény (<i>Typha</i> spp.), zsióka (<i>Bolboschoenus maritimus</i>) túlzott terjedését segíti elő. A bemosódás elsősorban a vizeket és a vizes élőhelyeket, másodsorban pedig a művelt területekkel határos, vagy azokkal körülvevő gyepeket fenyegeti. Az elsodródás a mezőgazdasági területekkel határos vagy azok közé ékelődött gyepek fajkészletét veszélyezteti. Az élőhely fajösszetételének megváltozása az

élőhely beszűkülését is jelenti a jelölő fajok számára.

A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	8-12%	6410 Kékperjés láprétek / A hatás ismertetését lásd az egyéves vagy évelő lágyszárú növénytermesztésnél (A06).
A08	trágyázás	M	5-7%	6410 Kékperjés láprétek / A hatás ismertetését lásd az egyéves vagy évelő lágyszárú növénytermesztésnél (A06).
B02	erdőgazdálkodás (beleértve az ültetvényeket is)	M	17%	40A0* Szubkontinentális peripannon cserjések, 6260* Pannon homoki gyepek, 91I0* Kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek, 91N0* Pannon homoki borókás-nyárasok, szarvas álganéjtúró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), homoki nőszirm (<i>Iris arenaria</i>) / Utóbbiakon évről-évre egy nagyobb hatással bíró fakitermeléseket hajtanak végre. A fakitermelés nyomán az élőhely összetétele, szerkezete lényegesen átalakul, az erdő legtöbb faja eltűnik vagy megritkul az ott bekövetkező gyökeres klimatikus-, tápanyag-ellátottsági stb. változások hatására. A felújítás során alkalmazott módszerek (tuskózás, tuskóletolás és teljes talaj-előkészítés) további nemkívánatos hatások jelentkeznek. A gazdasági szempontból értéktelennek mondott homoki területeket faültetvény telepítéssel kívánták hasznosítani, az így létrejött „erdők” azon túl, hogy néhány vágásforduló után gazdaságtalanná válnak, az eredeti vegetáció kiterjedését térfoglalásukkal csökkentik, továbbá a megnövekedett evapotranszpiráció miatt a területen tovább növelik a vízhiányt. Ez a klimatikus változások, valamint a vízelvezetés mellett az egyik legnagyobb veszélyeztető tényező a jelölő fajokra és élőhelyekre.
F03.01.01	vadak károkozása (túltartott vadállomány)	H	5-10%	6260* Pannon homoki gyepek, 6410 Kékperjés láprétek / A túlszaporodott vaddisznó (<i>Sus scrofa</i>) komoly gondot okoz a kékperjés láprétek fennmaradásában. A túrások miatt a talajfelszín megsérül, amely során invazív növények megjelenése várható, azon túl, hogy ez a jelölő élőhelyek degradációját idézi elő közvetetten negatívan hat a jelölőfajokra is. Az őz (<i>Capreolus capreolus</i>) és dám (<i>Dama dama</i>) a vegyes fafajú őshonos felújításokban jelentős kárt okoz, ezzel a 91I0 és 91N0 jelölő élőhelyek helyreállítását akadályozva.

I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	5-10%	6260* Pannon homoki gyepek, 6410 Kékperjés láprétek, 91N0* Pannon homoki borókás-nyárasok, vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>). Az inváziós növényfajok által fertőzött gócok kiterjedése évről évre folyamatosan nő. Elsősorban a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) terjedése jelent gondot, de jelentős a keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>), és a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) záródó bozótjai. Átalakító hatásuk állomány- és táji léptékben is jelentős. Évről évre komoly élőhelyi és tájképi változások következnek be és jelentősen módosul a helyi a mikro- és mezoklíma. Agresszíven és nagy tömegben terjednek, és nagy területeket hódítanak el a helyi ökoszisztémában. Veszélyeztetik ezzel az érintett természetes életközösségeket, kiszorítják őshonos növény-, és állatfajokat. Az ökológiai károk mellett jelentős gazdasági és/vagy egészségi károkat okoznak.
J01.01	leégés	L	5%	6410 Kékperjés láprétek, vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) / A tűzgyepekre gyakorolt hatása a zombékos jelleg és a fűavar mennyiségének csökkenésében, az élőlény-csoportok faj- és mennyiségi összetételének változásában mérhető le. A gyepek regenerálódó képessége az élőhelytől függ. Többszöri alkalmazása a gyepek fajszegényé válásához vezet, mivel a vegetatív úton szaporodó, viszonylag agresszív növényfajok terjedését segíti elő.
J03	egyéb élőhely átalakulások	M	5-10%	6410 Kékperjés láprétek / Az élőhely átalakulás a fent ismertetetteken kívül számos okból bekövetkezhet. Főként az üde réteket érinti.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényezők	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
H01	felszíni vizek szennyezése	M	8-12%	A hatás ismertetését lásd az egyéves vagy évelő lágyszárú növénytermesztésnél (A06)

J02	emberi hatásra változó vízáramlási viszonyok	H	100%	6410 Kékperjés láprétek, vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) / Az emberi tevékenység többféle módon nyilvánul meg: - közvetlen lecsapolás, - mesterséges vízfelületek vízdepressziós hatása, - felszín alatti vizek használata, - a természetes növényzetnél nagyobb vízigényű kultúrák a területen és azzal határosan. A kiszáradás-kiszáritás gyors szukcesszióváltozást indít el. A korábbi növénytársulások helyét egy vagy két, esetenként több szárazsági fokkal feljebb elhelyezkedő társulások veszik át, vándorolni kezd a vegetáció. Ilyen folyamat volt az üde láprétek (7230) helyén megjelenő kékperjések (6410) illetve napjainkban a kékperjések sztyepprétekké átalakulása.
Kód	Jövőbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényezők	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
K01	abiotikus természetes folyamatok (lassú)	H	70%	6410 Kékperjés láprétek, 91E0*, vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) / A talajvíz lecsökkenése a talajok további fejlődés irányát is befolyásolta. A réti talajok a sztyepesedés hatására a réti csernozjom-csernozjom irányába, a lápos réti talajok a réti talajok irányába fejlődtek. A talajtani viszonyok megváltozása a növényzet és ezen keresztül az állatvilág megváltozását is magával vonja.
K02	természetes élőhely átalakulások, szukcessziós folyamatok	M	10-15%	6410 Kékperjés láprétek, 6260* Pannon homoki gyepek. Az üde láprétekből mocsárrétek, a kezeletlen magaskórósokból lácserjés lesz. A homoki gyepek spontán becserjésednek, fásodnak.
M01	abiotikus viszonyokban a klímaváltozás hatására bekövetkező változások	M	100%	6410 Kékperjés láprétek, vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>), kisészkű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) / A

				<p>klímaváltozás jelentős hatást gyakorol bizonyos termőhelyek természetes növényzetére, fajösszetételére, víz- és anyagforgalmi egyensúlyára. Az egymást követő meleg száraz nyarak és csapadékmentes telek már most láthatóan hátrányosan érintették a vizes élőhelyeket és az ott tenyésző fajokat.</p>
--	--	--	--	--

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések

A Peszéri-erdő kiemelt jelentőségi természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek. A tárgyi Natura 2000 terület célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

Természetvédelmi célállapot:

- Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:
 - 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei,
 - szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*),
 - skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*).
- Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek/fajok következő élőhelyek/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása:
 - 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések”,
 - 6260* „pannon homoki gyepek”,
 - 6410* „kékperjés láprétek”,
 - 91I0* „kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek”,
 - 91N0* „pannon homoki borókás-nyárasok”,
 - magyar ősziaraszoló (*Chondrosoma fiduciarium*),
 - díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*),
 - nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*),
 - vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*),
 - homoki nőszirm (*Iris arenaria*).

A jelölő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen, kivéve, ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be. Kivéve a 91I0 (euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyes) élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen egyéb jelölő élőhelyek kiterjedésének növekedése miatt sem.

- Az erősebb vízhatást igénylő jelölő élőhelyek állománya ne csökkenjen a gyengébb vízhatást igénylő jelölő élőhelyek kiterjedésének növekedése miatt.
- A jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke nem növelhető.
-
- A jelölő élőhelyek természetessége ne csökkenjen, kivéve, ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (például időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja) illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be.
- Erdei élőhelyek megővendő természetes tulajdonságai közé tartozik egyebek között a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészségű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint, a 91I0 és 91N0 jelölő élőhelyen a sztyeppréti növényzettel borított tisztások elegyedése a zártabb állományrészek közé.
- A 91I0 és 91N0 jelölő élőhely állományainak összességén az idegenhonos fafajok elegyaránya a következő felmérési időszak ideje alatt az észlelési szint alá csökkenjen.
- A jelölő erdei élőhelyek - típusonként külön vizsgált - tíz éves felbontású korosztályszerkezetében ne csökkenjen a térségben szokásos erdőgazdálkodási

gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket eggyel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése.

- A HUKN20002 KjtT egészére nézve erdőtervezési ciklusonként 50%-os aránynál jobban ne csökkenjen véghasználat révén egyetlen őshonos főfafajú korosztály területi részaránya sem.
- A 6410* kékperjés rétek ökológiai állapota felmérési időszakonként, legalább az összesített területük 30%-án javuljon.
- A meglévő kékperjés élőhelyek ökológiai állapotának, természetességének javítása kiváltható jelölő vizes élőhelyek újonnan történő kialakításával, rekonstrukciójával is (a természetességnövelési célkitűzés teljes egészében a meglévő vizes élőhelyek kiterjedésének 10%-át kitevő rekonstrukcióval helyettesíthető).
- A pannon homoki gyepek (6260*) természetessége felmérési időszakonként (hat évenként), legalább az összesített területük 20%-án növekedjen. A pannon homoki gyepek térbeli kapcsolatait is javítani szükséges. Kiterjedésük ennek érdekében a következő felmérési időszakig legalább 5,4 hektárral növekedjen.
- Cél a 9110* (Kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek) jelölő élőhely térbeli kapcsolatainak újbóli megteremtése.
- A 40A0* (szubkontinentális peripannon cserjések) állománya felmérési időszakonként legalább 0,5 hektárral növekedjen.
- A jelölő fajok állománymérete és állományainak területi kiterjedése ne csökkenjen.
- A magyar ősziaraszoló (*Chondrosoma fiduciarium*) állományait stabilan kimutatható méretűre szükséges növelni.
- A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), homoki nőszirm (*Iris arenaria*) és díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) potenciális élőhelyeinek kiterjedését felmérési időszakonként legalább 5%-kal növelni szükséges.

A célállapot eléréséhez rendelt stratégiák:

- Új erdőterület létrehozása – erdőtelepítés – nem engedélyezhető.
- A jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő idegenhonos fásszárú állományok felújítása kerülendő. Erdőfelújítás során létesített idegenhonos fásszárú állomány és a jelölő élőhelyek között legalább 10 m széles védőzóna kialakítására kell törekedni őshonos fásszárú növényzetből, vagy legalább 30 m széles védőzóna kialakítására lágyszárú növényzetből.
- Ne kerüljön véghasználatra több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba. A célkitűzés megvalósulása tíz éves erdőtervezési ciklusonként vizsgálandó.
- Azokon a jelölő erdei élőhelyeken, amelyeken az erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani szükséges a természetszerű felújítások lehetőségét. Legyenek elhárítva az olyan, természetszerű felújításokat akadályozó hatások – köztük a túltartott nagyvadállomány kedvezőtlen hatása -, amelyek gyengítésének és megszüntetésének technológiája ismert, és reálisan kivitelezhető.
- A jelölő füves élőhelyek természetességi állapotának javítása a természetes vízkészletek megőrzése, a tájidegen inváziós növényfajok irtása, a szántóterületekről eredő zavaró hatások mérséklése és a gyepterületi gyakorlat javítása – így a legeltetett állatok mennyiségének és fajtájának optimalizálása, a túllegeltetés megszüntetése, a szükségtelen tisztítókaszálások visszaszorítása, a mozaikos, hagyásterületes kaszálási gyakorlat és az élővilágot kímélő kaszálógéptípusok terjesztése, a kaszálási módok diverzifikálása – révén.

- A 6410* jelölő élőhely ökológiai állapotának javítása a természetes vízkészletek megőrzése, ezáltal a mocsárrétek kékperjés rétté átalakulása révén érhető el.
- Az inváziós növényfajokkal borított pannon homoki gyepeken (6260*) (beleértve ebbe az idegenhonos fajok alá szorult állományokat is) a tájidegen növényfajok teljességre törekvő tartós visszaszorítása.
- A 91I0* jelölő élőhely állományaiban a következő felmérési időszak ideje alatt az idegenhonos fajok teljességre törekvő tartós eltávolítása.
- A 91N0* jelölő élőhely állományaiban a következő felmérési időszak ideje alatt az idegenhonos fajok legalább 90%-ának tartós eltávolítása.
- A 91I0* és 91N0* jelölő élőhelyekkel körbe ölelt idegenhonos faállományok teljes felszámolása a következő felmérési időszak ideje alatt.
- A Peszéri-erdő kiemelt jelentőségi természetmegőrzési terület erdei és gyepes élőhelyeinek összességéről a bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítása a következő felmérési időszak ideje alatt.
- A jelenleg nem jelölő, de spontán regeneráció révén azzá átalakuló őshonos főfafajú erdőállományokban az erdőnevelések illetve véghasználatok során, felmérési időszakonként 15%-os mértékben csökkenteni az idegenhonos növényfajok elegyarányát, illetve az ilyen faállományokkal körbe ölelt idegenhonos faállományok véghasználatát követően őshonos fajú erdőfelújítás végrehajtása.
- Erdőssztyepp fajkészletű tisztások létrehozása a Peszéri-erdő területén a záródáshiányos idegenhonos faállományok és a fajokban szegény galagonyás cserjések helyén.
- A Peszéri-erdő (HUKN20002) és a Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN20003) kiemelt jelentőségi természetmegőrzési területek határán 40A0* (szubkontinentális peripannon cserjések) jelölő élőhely új állományainak kialakítása.
- A rendszeresen belvíz elöntésű szántók gyepesítése.
- A XX csatornán és mellékcsatornáin a természetes vízkészletek minél hatékonyabb vízmegőrzését biztosítani képes műtárgyak működtetése.
- A magyar ősziaraszoló (*Chondrosoma fiduciarium*) számára alkalmas sztyeppréti élőhelyek kiterjedésének és természetességének növelése. A faj állomány nagyságának megállapítása és ökológiai igényeinek felmérése érdekében intenzív állományfelmérést szükséges végezni utolsó ismert élőhelyein, illetve a térségbeli potenciális élőhelyeken.
- A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) élőhelyein folyó természetvédelmi kezelés – kaszálás és legeltetés – javítása, az állományok térbeli kapcsolatainak javítása, az élőhelyek természetes hidrológiai viszonyainak helyreállítása, az alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelése.
- A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) számára alkalmas élőhelyek – fajgazdag, heterogén térszerkezetű, körises, fagyalos erdőszegélyek – kiterjedésének növelése és térbeli kapcsolataik javítása.
- A homoki nőszirm (*Iris arenaria*) élőhelyein a gyepes jelleg fenntartása és helyreállítása, a vaddisznó (*Sus crofa*) általi direkt megsemmisülés miatt apadó populációk megóvása, nevezett vadfaj egyedszámának - Kunpeszéri 03-600810-1-4-1 kódszámú VT területén - legalább 50 %-os, míg a kocáknak legalább 60%-os mértékű csökkentése.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységek (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be).

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek - KE)

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.”

Kezelési egységek

KE-1 kezelési egység

Szántóföldi növénytermesztéssel hasznosított – belvizesedésre nem hajlamos, viszont alacsony aranykorona értékű - szántóföldek.

(1) **Meghatározása:** Szántók.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): T1.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

A kezelési javaslatok alapját a szántóterületek előírásai képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A szántók esetén kötelezően betartandó előírásként a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot fenntartásáról szóló 50/2008. (IV.24.) FVM rendelet, a Nitrát Érzékeny területek lehatárolásáról szóló 43/2013. (V. 29.) VM rendelet előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés tilos (SZ01).

- Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező (SZ04).
- Évelő szálas pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszátlan területet kell hagyni (SZ05).
- Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható (SZ07).
- Szalma-, széna depóniát és bálát (különösen a felszíni vizektől mért 200 m távolságon belül és ártéren) a területről 30 napon belül le kell hordani (SZ11).
- Egyéb szerves hulladék (szér, levél, cefre): cefre mésszel keverve talajjavítás céljából csak engedéllyel helyezhető ki (SZ12).
- Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges (SZ20).
- Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos (SZ21).
- Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása (SZ22).
- Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását (SZ23).
- 5 évente legfeljebb egyszer végezhető közép mély lazítás, maximum 25 cm mélységben (SZ32).
- Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 170 kg/ha/év mértéket (SZ36).
- 5 év átlagában a következő vetésszerkezet betartása javasolt fővetésű növények tekintetében: legalább 30% kalászos gabona, legalább 20% szálas pillangós takarmánynövény (szálas pillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke), legalább 10% zöldgubar, legfeljebb 25% egyéb kultúra (SZ38).
- Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos (SZ43).
- Fóliásátrás és üvegházhasználat tilos (SZ44).
- Öntözés tilos (SZ45).
- Melioráció tilos (SZ46).
- Meszezés tilos (SZ47).
- Drénezés tilos (SZ48).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukció vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel. Ugyanakkor a későbbiekben végrehajtásra tervezett természetes vízkészlet megőrzésnek előre nem jósolható a kezelési egység részét képező minden foltra a hatása, ezért a vízmegőrzések kivitelezését követő 5 éven belül a szántók fenntarthatóságát újra meg kell vizsgálni.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység folytatása nem megengedett.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység lehatárolásakor elsősorban a szántók belvíz mentessége került figyelembe vételre. A KE-1 kezelési egység szántóit használók nem lesznek ellenérdekelték a természetes vízkészletek megőrzésében, mert területeik e tekintetben nagy biztonsággal művelhető. Az előírások összeállítása figyelembe veszi a rendszeresen jelentkező magas talajvízszintet, a talaj humuszos rétegének sekélységét, valamint a gyakran költő túzok (*Otis tarda*) és hamvas rétihéja (latin név) jelenlétét (tekintve, hogy egyben madárvédelmi területnek is részei a szántók). A szántókon a KjtT céljaival össze nem egyeztethető tevékenységeket javasolt megtiltani.

KE-2 kezelési egység

Belvizesedésre jelentős mértékben - minden átlagos csapadékú évben – hajlamos, gyepekkel és erdőterületekkel körbe vett szántóföldek, valamint szántónak elművelt rét/legelő művelési ágú területek, amelyek gyepesedése a talajművelés befejezését követően spontán módon bekövetkezik.

(2) Meghatározása: Szántók.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): T1. Közvetve 6410* kékperjés láprétek, 6440 mocsárrétek, nagy tűzlepke, magyar tarsza érintettek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a szántók gyepesítésére vonatkozó és a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A szántók esetén kötelezően betartandó előírásként a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot fenntartásáról szóló 50/2008. (IV.24.) FVM rendelet, a Nitrát Érzékeny területek lehatárolásáról szóló 43/2013. (V. 29.) VM rendelet előírásait szükséges alapul venni.

A KE-2 kezelési egység területét képező szántók javasolt gyepesítése esetén betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel (SZ51).
- Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel (SZ52).
- Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni (SZ60).
- Tájidegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos (SZ63).
- A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges (SZ64).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).

- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh (GY68).
- Legeltethető állatfaj: kecske (GY69).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár) (GY70).
- Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges (GY71).
- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani (GY103).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Gyepesítés révén, kataszteri nyilvántartásban a legelő vagy rét művelési ág átvezetése, gyepesedést segítő folyamatok előtérbe helyezése. A gyepesítési javaslat kivitelezéséhez sok esetben az ingatlanok előzetes megosztása szükséges.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység nem folytatása nem megengedett.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területét olyan szántók képezik, amelyek 5 éves időszakonként legalább 3 alkalommal tartós belvízi elöntés alatt állnak, e miatt a tulajdonos/földhasználó ellenérdekelte a KjtT. természetes vízkészletének megőrzése terén. Tekintettel arra, hogy a jelölő élőhelyek és fajok döntően felszíni vízborítást igényelnek és az állományok többsége vízhiánnyal küzd, ezért a minél gördülékenyebb vízkészlet megőrzésnek elengedhetetlen előfeltétele lenne ezeknek a szántóknak a gyepesítése.

A hazai és EU jogszabályokkal összhangban e területek szántóföldi művelésének felhagyása és gyepesítése javasolt.

Mivel változó vízjárású termőhelyekről van szó, ezért nedves rétek és turjánok regenerációja várható. A spontán gyepesedés mellett az élőhelyek mielőbbi regenerációja érdekében gyepvetés lehetőségének fenntartása is indokolt. A gyepesítéseket követően a XX csatornán további vízmegőrző műtárgyak elhelyezése valósítható meg, amely a csatorna melletti nedves rétek fenntartásán túl a Peszéri-erdő tölgyeseinek megújulását segítheti elő.

Az előírásor kellően rugalmas és figyelembe veszi a gazdálkodási, illetve a gyep regenerációjához szükséges igényeket.

KE-3 kezelési egység

A kezelési egységet kiváló természetességi állapotú fászszerűaktól teljesen mentes, vagy csak kis mértékben borított kékperjés láprétek (6410*) alkotják, amelyek legfőbb értéke a gyepterület színtettség, zsombékos jellege.

(1) **Meghatározása:** kékperjés láprét.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D2.
- Kiváló természetességi 6410.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok** A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik. , ezért kezelésük kizárólag az igen extenzív szarvasmarhákra alapozott legeltetés lehet. Menüsorba nem illeszthető előírás: Kaszálás, tisztítókaszálás és zúzás nem végezhető.

A kékperjések zsombékoló szerkezetének fenntartása a kezelés célja, amely állapotot a gépi munkavégzés tartósan megsemmisítene.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Fogasolás nem megengedett (GY09).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tüzpázták létesítése nem megengedett (GY15).
- Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás (GY18).
- A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező (GY25).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 állategység/ha (GY40).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- A gyeperület legelészárított terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 10%-át (GY60).

- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
-
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzetipark-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A legelészakított területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani (GY122).
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az elmúlt évtizedekben sokszor évekig sem kezelt zsombékoló szerkezetű kékperjés láprétek. A 602. számú folt (Kunpeszér 0176/ hrsz része) jellegéhez képest kis fitomassza produktumú sztyeppedő típus. A kékperjés láprét jellege és vérfű- és szürkés hangyaboglárka (*Maculinea teleius*, *M.alconalcon*) jelenléte miatt a le nem legelt növényzet, zúzással vagy kaszálással történő eltávolítása ellenjavalt (lásd. Menüsorba nem illeszthető előírás 1), ugyanakkor tápnövényeik és a magyar tarsza számára elengedhetetlen nyíltabb foltok kialakítása extenzív legeltetéssel és a teljesen fátlan állapot biztosítása révén fenntartható.

KE-4 kezelési egység

A kezelési egységet változó mértékben fásszárúakkal borított kékperjés láprétek (6410*), mocsárrétek (6440), zárt homokpuszta gyepek (6260*) alkotják, amelyek legfőbb értéke a gyepek színteztsége, zsombékos jellege, ezért kezelésük kizárólag szarvasmarhákra alapozott legeltetés és a fásszárúak borításának befolyásolása – jelenlegi szinten tartása - lehet. A tisztítókaszálás vagy zúzás csak erősen korlátozott keretek között alkalmazható vagy egyáltalán nem.

Az állományok egy része erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületként, mint tisztás (TI), ÜK, vadföld (VF) nyilvántartott.

(1) Meghatározása: színtezett szerkezetű erdősztyepp rétek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D2, D34, H5b és ezek P2-vel alkotott hibridjei.
- 6260, 6410, 6440 jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszási tevékenységet befolyásoló előírások képezik. A terület max. 50%-a kezelhető tisztító kaszással.

A tisztítókaszási területi korlátozásakor egy menüsorba nem illeszhető előírásra volt szükség, hogy egy évben ne történhessen meg a terület 50 %-ának nagyobb területen tisztítókaszási (a kezelési egység foltjain mértéke 20-50% között váltakozik).

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett (GY09)(Megjegyzés: kivéve vaddisznó okozta gyeppfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont)).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tüzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszással történő hasznosítás (GY19).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett (GY33).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Legeltetési sűrűség minimum 0,2 állategység/ha (GY38).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).

- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- A gyepen legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 10%-át (GY60).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- Tisztító kaszálás, száruzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és száruzás (GY112).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzetipark-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A legeléskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani (GY122).
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A 490 (71VF erdőrészlet), 492 (71A erdőrészlet), 517 (0192/2 hrsz) számú kezelési egységek magasabb fekvésű területe és szegélyei alkalmasak volnának 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések” rekonstruálására. Bizonyítja ezt, hogy területükön jelenleg is illatos rózsataxonokban gazdag cserjés közösség van. A helyreállításhoz javasolt taxonok: csipkés gyöngyvenesző (*Spiraea crenata*), osztrák törpezanót (*Cytisus austriacus*), selymes törpezanót (*Cytisus ratisbonensis*), parlagi rózsa (*Rosa gallica*), serevényfű (*Salix rosmarinifolia*), további taxonok még a *Rosa zagrabiensis*, mezei rózsa (*Rosa agrestis*), illattalan rózsa (*Rosa inodora*), *Rosa beytei* var. *Borosiana*, szürke rózsa (*Rosa dumalis*).

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az elmúlt fél évszázadban akár évtizedekig sem kezelt, ezért változó mértékű fásszárú borításig eljutott, majd az elmúlt évtizedben újra hasznosításba vett nyílt erdőszyepp gyepek, amelyekről a fás növényzet részben eltávolításra került. A kezelés célja, hogy a fás és fátlan területek arányát legeltetés és szükség szerint cserjeirtás révén tartsa fenn. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek esetében a legeltetés kivitelezéséhez az erdő törvény módosítása lenne szükséges.

A gépi munkavégzés évenkénti 50%-ban javasolt maximalizálása a gyepek szerkezetének fenntartása érdekében indokolt.

A KjtT területén a vaddisznó jelentős gyepekárokat okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása többek között fogasolás révén kivitelezhető, ezért teljes tiltása indokolatlan.

KE-5 kezelési egység

A kezelési egység gyepeit – legelőit – kisebb bokorcsoportok, idős magányos vackorok és galagonyák teszik változatossá, amelyek megőrzése igen, de terjedésük már nem kívánatos. Cserjésedésre hajlamos gyepek, ezért rendszeres tisztítókaszálásuk szükséges.

(1) Meghatározása: főként üde termőhelyű cserjésedésre hajlamos legelők.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D2, D34, H5b és ezek P2-vel alkotott hibridjei.
- 6260, 6410, 6440 jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett (GY09)(*Megjegyzés:* kivéve vaddisznó okozta gypfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont)).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás (GY19).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett (GY33).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a

hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).

- Legeltetési sűrűség minimum 0,4-0,6 állategység/ha (GY42).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- A gyepen legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 10%-át (GY60).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező (GY106).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A legeléskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani (GY122).
- A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukció vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Cserjésedésre hajlamos legelők, ezért kezelésük során a cserjék rendszeres féken tartására nagyobb hangsúlyt kell fektetni, ugyanakkor az elszórt vackor és galagonya egyedek megőrzése kívánatos.

A KjtT területén a vaddisznó jelentős gyepekárokot okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása többek között fogasolás révén kivitelezhető, ezért teljes tiltása indokolatlan (lásd. Menüsorba nem illeszthető előírást).

KE-6 kezelési egység

Ebben a kezelési egységben aggregálódnak azon jó és kiváló állapotú képerjés láprétek (6410*), mocsárrétek (6440), ritkább esetben pannon homoki gyepek (6260) – zárt homokpuszta gyepek és magassárrétek, amelyek kezelését kaszálással és szarvasmarha sarjülegeltetéssel javasolt biztosítani.

A 456. sorszámú folt (34B erdőrészlet része) olyan gyepterület, amely a természetben kaszáló, ugyanakkor az Országos Erdőállomány Adattárban erdőtervi jellel ellátott „erdőként” nyilvántartott.

(1) Meghatározása: Nedves rétek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): B5, D2, D34, H5b, OC.
- Jó természetességű 6260, 6410, 6440.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett (GY09)(*Megjegyzés:* kivéve vaddisznó okozta gyepfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont)).
- Társcázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Kizárólag kaszálással történő hasznosítás (GY20).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező (GY25).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Kaszáló sarjülegeltetése kizárólag szarvasmarhával és lóval lehetséges, a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdni tilos (GY63).
- Kaszálás július 15. után lehetséges (GY73).
- Amennyiben a kaszálendő területen fokozottan védett madárfaj nem fészkel, illetve más kiemelt természetvédelmi érdeket nem sért, úgy a kaszálás kezdő időpontja legfeljebb június 20-ig előre hozható. Ebben az esetben a július 15-éhez képest

minden hétnyi előrehozatalnál az eredeti 15%-nál további 10-10%-kal több hagyásterületet kell biztosítani (az eredeti 15%-hoz hozzáadódva), legfeljebb 45% hagyásterületig. A július 15. előtt folytatott kaszálás eredményeként lábon maradó rétet szeptember 1. után engedélyezett lekaszálni a teljes kaszáló vonatkozásában számított minimum 10 % hagyásterület megőrzése mellett (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).

- A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni (GY80).
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása (GY79).
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani (GY99).
- A kaszátlan terület legalább 50%-át a tábla belsejében kell biztosítani (GY100).
- Kaszátlanul hagyott terület sávossal kialakítása esetén, a sávok nem lehetnek 2 méternél keskenyebbek, törekedni kell a 3-4 méter szélességre (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).
- Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni (GY101).
- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani (GY103).
- A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül (GY109).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakai helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).
- A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megsztásával (E11).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység nem folytatása nem megengedett.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az elmúlt évtizedekben kaszálóként használt üde és félszáraz rétek használati módjának megtartása biztosítja a növénytakaró szempontból „tisztá” és egységes képet mutató, kaszálókra jellemző asszociációjú állományok fenntartását, a képerjés láprétek (6410*),

mocsárrétek (6440) diverz megjelenési formáinak megőrzését. Ugyanakkor egy kaszálással kezelt réten a teljes közösség számára akkor biztosíthatók optimális feltételek, ha a kaszálási időszak széthúzódik és minden kaszálás során hagyásterületek kerülnek kialakításra. A sarjülegeltetés révén pedig olyan felszínek keletkeznek, amelyek szerkezetében teszik változatosabbá a gyepeket.

A Turjánvidék peszéradacsi gyepeinek sajátja, hogy a vegetációs időszakon belül csupán egy alkalommal képes kaszálható minőségű és mennyiségű gyepet adni, azonban csapadékos években sincs jelentősebb sarjúképződés. Az évenként felövő kaszáló sarjú a gyepek diverzitásának és vízgazdálkodásának fenntartása miatt fontos. Mindezek miatt tilos a sarjúkaszálás.

A kaszálás időpontjának rugalmassága különösen fontos, mert védett természeti értékekben és jelölő fajokban gazdag rétekről van szó /pl. nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és vérfű- és szürkés hangyaboglárka (*Maculinea teleius*, *M. alcon alcon*), magyar tarsza (*Isophya costata*), kiséfűszű aszat (*Cirsium brachycephalum*), légybangó (*Ophrys insectifera*), pókbangó (*Ophrys sphegodes*), kornis tárnics (*Gentiana pneumonanthe*), tűzok (*Otis tarda*), nagy póling (*Numenius arquata*) stb./ ezért kezelésük során e fajok igényeit figyelembe szükséges venni.

A nedves rétek sarjülegeltetése során olyan állatfajokat szükséges alkalmazni, amelyek mellett a természetes vízkészlet megőrizhető.

Menüsorba nem illeszthető előírások:

A Kjt területén a vaddisznó jelentős gyepkárokat okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása többek között fogasolás révén kivitelezhető, ezért teljes tiltása indokolatlan.

A kaszálási időpont nemzeti parkkal egyeztetett módon történő minél korábbi időpontjának választási lehetősége jogos gazdálkodói igény, ugyanakkor az ezzel arányosan növekedő kaszálásból kimaradó terület biztosítja az ekkor még javában szaporodó élőlények (pl. magyar tarsza) fennmaradását.

A kaszálásból kihagyott területek jellemzően nem tömbösen, mint inkább sávosan kerülnek kialakításra. Ugyanakkor Duna-Tisza közti tapasztalati tény, hogy a meghagyott sávok ritkán érik el a 2 méter szélességet, amely azonban a D-T közén nem elegendő olyan rovarok szaporodásához, mint pl. hangyaboglárkák és magyar tarsza, ezért szükséges meghatározni a kaszálásból kihagyandó sávok minimális szélességét.

A 456. sorszámú folt (34B erdőrészlet része) a valóságban olyan ősgyep légybangó (*Ophrys insectifera*) előfordulással, amelyet kaszálnak, ezért indokolt az Országos Erdőállomány Adattár módosítása.

KE-7 kezelési egység

Minden közepestől rosszabb állapotú óparlag eredetű gyepterület ide sorolandó, amelyek kaszálóként vagy legelőként egyaránt hasznosíthatók. A kezelés célja, hogy elősegítse a gyepek regenerációját, jelölő élőhelyé fejlődését.

(1) **Meghatározása:** óparlagok.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D34, OB, OC, T10.
- 6260, 6440, magyar tarsza, kiséfűszű aszat jelölő faj.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendelkezó használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett, kivéve vaddisznó okozta gyepfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és/vagy kaszással történő hasznosítás (GY22).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező (GY25).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábón állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Kaszáló sarjülegeltetése kizárólag szarvasmarhával és lóval lehetséges, a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos (GY63).
- Kaszálás június 30. után lehetséges (GY73).
- Amennyiben a kaszálandó területen fokozottan védett madárfaj nem fészkel, illetve más kiemelt természetvédelmi érdeket nem sért, úgy a kaszálás kezdő időpontja legfeljebb június 15-ig előre hozható. Ebben az esetben a június 30-ához képest minden hétnyi előrehozatalnál az eredeti 10%-nál további 5-5%-kal több hagyásterületet kell biztosítani (az eredeti 10%-hoz hozzáadódva), legfeljebb 20% hagyásterületig. A június 30. előtt folytatott kaszálás eredményeként lábón maradó rétet augusztus 1. után engedélyezett lekaszálni a teljes kaszáló vonatkozásában számított minimum 10 % hagyásterület megőrzése mellett (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).
- A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni (GY80).
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- A kaszálatlan területet évente más helyen kell kialakítani (GY99).
- A kaszálatlan terület legalább 50%-át a tábla belsejében kell biztosítani (GY100).
- Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszási időpont után szabad kezdeni (GY101).
- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészékének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani (GY103).
- A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül (GY109).

- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzetipark-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység minden szárazabb termőhelyén javasolt a regenerációt meggyorsító gyepfelülvetések végezni. A gyepek stabilitásának biztosítása érdekében legalább 5 társulásalkotó pázsitfűfaj és további minimum 30 kísérő és színező elem vetése lenne indokolt. A gyepfelülvetéshez használt magoknak a Duna-Tisza közéről kell származniuk.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység nem folytatása nem megengedett.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A nedves termőhelyű óparlagok, ha a kezelésük támogatja a regenerációt a Turjánvidéken viszonylag gyorsan (10-40 év) eljutnak a természetközeli állapotokig, ugyanakkor a száraz sztyepprért termőhelyen 2-4 évtizeddel a felhagyás után csak az ösgyepek közvetlen szomszédságában (0-100 m között) tapasztalható jobb állapot.

Jelen esetben minden e kezelési egységbe tartozó terület 5-18 év közötti korú gyep. Kezelésüknek kellően plasztikusnak és nem túlszabályozottnak kell lennie ahhoz, hogy a gypesedést támogassa, viszont még figyelembe vegye a már betelepült természeti értékek fennmaradását.

KE-8 kezelési egység

A kezelési egységet két teljesen elcserjésedett üderét képezi, amelyek helyreállítása a cél.

(1) Meghatározása: főként üde termőhelyű cserjésedett gyepek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): P2b, D34, OC.
- 6260 és 6440 jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkaszta és talaj meghajtású rendsodró, rendelkezelő használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett, kivéve vaddisznó okozta gyepfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tüzpázták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás (GY19).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező (GY25).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett (GY33).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha (GY42).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező (GY106).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység elcserjésedett, javasolt a gyepes állapotot helyreállítani.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Elcserjésedett legelők, amelyek a későbbiekben is hajlamosak lesznek a cserjésedésre. Az előírás lehetővé teszi a legelő helyreállítását, ugyanakkor a helyileg ritka cserjefajok és vadgyümölcsök korlátozott számú megőrzése is lehetővé válik.

A KjtT területén a vaddisznó jelentős gyepkárokat okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása többek között fogasolás révén kivitelezhető, ezért teljes tiltása indokolatlan.

KE-9 kezelési egység

Ebben a kezelési egységben van hazánk legnagyobb egyedszámú óriás útifű (*Plantago maxima*) populációja, egyúttal kiváló állapotú kékperjés láprét (6410*), amelynek kezelését kaszálással és szarvasmarha sarjulegeltetéssel illetve legeltetéssel javasolt biztosítani.

(1) Meghatározása: kékperjés láprét.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D2.
- Jó természetességű 6410.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik. Amikor a fűhozam 1,2 tonna/hektár alatt várható, akkor kaszálni tilos. Ilyen kis fűhozamú években legeltetni javasolt, amelyet augusztus 1. után lehet megkezdeni. 1,2 tonna/hektár feletti fűhozam esetén a gyepet kaszálni javasolt (Menüsorba nem illeszthető előírás). Kaszátlanul hagyott terület sávok kialakítása esetén, a sávok nem lehetnek 2 méternél keskenyebbek, törekedni kell a 3-4 méter szélességre (Menüsorba nem illeszthető előírás). Amennyiben kiemelt természetvédelmi érdeket nem sért, úgy a kaszálás kezdő időpontja legfeljebb július 20-ig előre hozható. Ebben az esetben a szeptember 1-éhez képest minden hétnyi előrehozatalnál az eredeti 15%-nál további 10-10%-kal több hagyásterületet kell biztosítani (az eredeti 15%-hoz hozzáadódva), legfeljebb 50% hagyásterületig. A szeptember 1. előtt folytatott kaszálás eredményeként lábbon maradó rétet szeptember 1. után engedélyezett lekaszálni a teljes kaszáló vonatkozásában számított minimum 15 % hagyásterület megőrzése mellett (Menüsorba nem illeszthető előírás).

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendezelő használata tilos (GY08).

- Fogasolás nem megengedett (GY09).
- A vaddisznótúrásokat haladéktalanul kézi eszközökkel helyre kell állítani (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező (GY25).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül (GY109).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzetipark-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03).

Kaszálás évében a következő előírások szerint végezhető a hasznosítás:

- Kaszáló sarjülegeltetése kizárólag szarvasmarhával és lóval lehetséges, a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdni tilos (GY63).
- Kaszálás szeptember 1. után lehetséges (GY77).
- A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni (GY80).
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása (GY79).
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani (GY99).
- A kaszátlan terület legalább 50%-át a tábla belsejében kell biztosítani (GY100).
-

Legeltetés évében a következő előírások szerint végezhető a hasznosítás:

- Legeltetési sűrűség minimum 0,2 állategység/ha (GY38).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Április 1. – június 30. között a legeltetés tilos (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).

- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- A gyepen legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át (GY61).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező (GY106).
- A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 20 (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A legeléskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani (GY122).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén az óriás útifű (*Plantago maxima*) fordul elő. Az elmúlt 20 évben alkalmazott és jelen dokumentumban megfogalmazott kezelési előírás a kékperjés gyep természetességi állapotának fenntartása illetve javítása mellett főként az óriás útifű állományának gyarapodását hivatott előidézni. A javasolt kezelés révén aszályos években elkerülhető a talaj nyári kiszáradása, a kései legeltetéssel viszont a keletkezett fitomassza részben eltávolításra kerül és a legelő állat nyílt felszíneket készít elő az óriás útifű magjainak sikeres csírázása számára. Nagyobb fitomassza produktumú évben a kaszálás szolgálja ugyanezt a célt a rossz versenyképességű óriás útifű számára. Azaz a kékperjés úgy kerül kezelés révén felnyitásra, hogy a gyep jellege e közben nem változik meg tartósan. A kezelés sikeres.

Menüsorba nem illeszthető előírások indoklása:

A KjtT területén a vaddisznó jelentős gyepekárokat okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása ez esetben kézi munkavégzéssel kell történjen. A feltúrt gyephancsikokat vissza kell forgatni eredeti helyükre.

Fajokban gazdag, viszont csupán közepes illetve kis fűhozamú rét. Csapadékszegény évben a gyeptakaró hasznosítással történő felnyitása a kékperjés jelleg elvesztéséhez vezet, ezért ilyen években a hasznosítást minimalizálni és minél későbbi (nyár végi, őszi) időszakra kell kitolni. A kaszálás minél változatosabb jellege a gyep diverzitásának fenntartását biztosítja, ugyanakkor a megválasztott időpontok és a velük összefüggésbe hozható hagyásterületek aránya az óriásútifű sikeres magszórását és csírázását segíti.

A kaszálásból kihagyott területek jellemzően nem tömbösen, mint inkább sávosan kerülnek kialakításra. Ugyanakkor Duna-Tisza közti tapasztalati tény, hogy a meghagyott sávok ritkán érik el a 2 méter szélességet, amely azonban a Duna-Tisza között nem elegendő olyan rovarok szaporodásához, mint pl. hangyaboglárkák (*Maculinea* spp.) és magyar tarsza (*Isophya costata*), ezért szükséges meghatározni a kaszálásból kihagyandó sávok minimális szélességét.

A legeltetési időszak korlátozása az óriásútifű generatív szaporodási időszakát foglalja magában. Július elejére még csapadékos évben is a magok legalább 20-30%-a érett. Ilyen esetben a legeltetés nyílt felszíneket teremt a magoknak és kiváló a csírázás.

Szeptember 20-i időpontú tisztítókaszálás nem volt a menüsorban. Jelen esetben a gyepek kiszáradásának elkerülése és a hangyaboglárkák maradéktalan szaporodási sikere, ugyanakkor a kaszálás kivitelezhetősége miatt szükséges az időpontválasztás, valamint amiatt, hogy a Turjánvidéken az októberi kaszálások szénáját már nehéz begyűjteni a gyülekező vizek miatt.

KE-10 kezelési egység

A kezelési egységet cserjésedő turjánok és üde rétek képezik, amelyek fátlan állapotának részbeni helyreállítása a cél.

(1) **Meghatározása:** Cserjésedő nádasok, magassárrétek és mocsárrétek.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): J1a, P2a, B1a, B5, D34.
- 6440 jelölő élőhely.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett.
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás (GY18).
- A területen lévő cserjék 60%-ának irtása és eltávolítása kötelező (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).

- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha (GY41).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető (VA03).
- Nádgazdálkodás a területen tilos (V55).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység elcserjésedőben van, javasolt a fátlan állapotot részbeni helyreállítani.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Lápcserjésedő turján. A fás növényzet alatt fajokban nagyon szegény közösség, mohák uralta vagy növényzet mentes felszín alakul ki.

Menüsorba nem illeszthető előírások:

A cserjések 60%-a nem tekinthető jelölő élőhelynek, ezért irtásuk révén közösségi jelentőségű fajok – úgymint dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) – élőhelye állítható helyre.

Mivel alárendelten csak egyes töveivel képviselve jelen van a zombéksás (*Carex elata*), a cserjeirtást követően a legeltetés mellett a zombékos regenerációja várható, a kaszálás viszont akadályozná ezt, ezért a legeltetés, mint kizárólagos hasznosítási forma javasolt a kezelési egységben. a szarvasmarháal és lóval való legeltetés biztosítja leghatékonyabban az élőhely fenntartását etc...

KE-11 kezelési egység

Legelőn elhelyezkedő fásításnak minősülő területek, amelyeken a legeltetés mellett még inváziós növényirtás végezhető. A fásszárú növényzet megőrzendő, ugyanakkor kismértékű gyérítése engedélyezhető.

(1) Meghatározása: facsoportok, cserjések.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): J1a, P2b, RA, RB, RC.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek előírásai képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás (GY18).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett (GY33).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár) (GY70).
- Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges (GY104).
- A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető (V03).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységet, olyan legelőn elhelyezkedő fa- és cserjecsoportok alkotják, amelyek fenntartása a cél. A ritkán visszatérő – sokszor csak részterületen megvalósuló - legeltetés kívánatos.

KE-12 kezelési egység

Természetbeni állapotukat tekintve 30 % alatti arányban fásszárúakkal borított gyepek, ugyanakkor az Országos Erdőállomány Adattárban erdőtervi jellel ellátott „erdőként”

nyilvántartott. Kezelésük/hasznosításuk a későbbiekben legelő, amelyet az erdőtervezés során érvényesíteni javasolt.

(1) Meghatározása: szintezett szerkezetű erdősztyepp rétek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D34, H5b és ezek OC-vel, P2-vel alkotott hibridjei.
- 6260, 6440 jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik. Az erdőtervezés során területüket tisztásokként javasolt rögzíteni.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Dobkasza és talaj meghajtású rendsodró, rendkezelő használata tilos (GY08).
- Fogasolás nem megengedett, kivéve vaddisznó okozta gyepfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás (GY19).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett (GY33).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a

hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).

- Legeltetési sűrűség minimum 0,2 állategység/ha (GY38).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- A gyepen legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 10%-át (GY60).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- Tisztító kaszálás, száruzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és száruzás (GY112).
- A terület max. 30%-a kezelhető tisztító kaszálással (GY113).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A legeléskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani (GY122).
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető (VA03).
- A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával (E11).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A cserjések gyérítése mellett az extenzív legeltetés élőhely fejlesztési célokat szolgál. A 447. számú (33D erdőrészlet szegélye) kezelési egység erdővel határos szegélye alkalmas volna 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések” rekonstruálására.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység nem folytatása nem megengedett.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Még felnyíló erdő kialakulására sem alkalmas termőhelyek, ugyanakkor az elmúlt 150 évben egy alkalommal már történt sikertelen kísérlet erdő kialakítására.

Menüsorba nem illeszthető előírások indoklása:

A Kjt területén a vaddisznó jelentős gyepkárokat okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása többek között fogasolás révén kivitelezhető, ezért teljes tiltása indokolatlan.

Az Országos Erdőállomány Adattár a természetbeni állapotokhoz javasolt igazítani..

KE-13 kezelési egység

Azon erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek, amelyeken a fásszárú növényzet borítását jelentősen csökkenteni szükséges és extenzív legeltetéssel történő kezelésüket haladéktalanul javasolt megkezdeni.

(1) Meghatározása: erdőssztyep rétek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D34, H5b.
- 6260*, 6440 jelölő élőhely.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett (GY01).
- Fogasolás nem megengedett, kivéve vaddisznó okozta gyepfelszín bolygatás helyreállítását (módosítás indoklását lásd 7. pont).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás (GY18).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32).
- Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha (GY41).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).

- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- A kaszálás tilos (**Menüsorba nem illeszthető előírás**).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység elcserjésedőben és fásodóban van. Javasolt a fátlan vagy fáslegelő állapotot helyreállítani.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Lápcserjésedő turján. A fás növényzet alatt fajokban nagyon szegény közösség, mohák uralta vagy növényzetmentes felszín alakul ki.

Menüsorba nem illeszthető előírások:

Hangyaszombékokban gazdag többszintű gyepruktúrával rendelkező tisztások. A kaszálás a mikrodomborzatot megsemmisítené illetve pár év alatt az ernyősökben gazdag magaskórós növényzetet megszüntetné, ezért tiltása szükséges.

KE-14A kezelési egység

Változó - 30%-80% - záródottságot elérő erdőtervezett erdőállományok (sokszor cserjések és cserjés akáctemetők). Rossz növekedési eréjű (mind magasságát és tőátmérőjét tekintve), általában lazán záródott lombkoronájú, jelentősen benapozott vagy alsó lombkorona szintjében gyakran erősen cserjés első kivitelű vagy többször újrasarjztatott akácok, amelyben a nitrofil gyomnövényzet helyett időnként a természetes gyeppálmány alkotói uralkodnak. Jelen esetben ezek cserjés akáctemetők, amelyek sok esetben KST előerdők is. Az őshonos fafajok és a fajokban gazdag cserjés foltok kivételével minden fásszárú növény oly mértékig kerül eltávolításra, hogy a záródás ne csökkenjen 40% alá. A kezelés célja olyan felnyíló erdők, pusztai tölgyes vagy borókás-nyáras élőhelyek kialakítása, amelyekben az idegenhonos növények borítása aktív beavatkozások eredményeként elenyésző mértékre csökken. Amennyiben a jogszabályi háttér lehetővé teszi illetve az erdő kezelője ennek kivitelezése mellett dönt évtizedes kitekintésben tisztások kialakítása kívánatos. A KE-14B és KE-15C kezelési egységektől történő megkülönböztetését a jelenleg javasolt kezelési előírásokon túlmutató élőhely-rekonstrukciós távlati célok indokolják.

(1) Meghatározása: Fatermesztési szempontból meghatározó jelentőséggel nem bíró erdőállományok, féltermészetes növényzettel.

(2) *Érintettség vizsgálata:*

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1, S4, P2b, RB, OC, D34, H5b, L5, M5.
- 6260*, 6440, 91I0*, 91N0* jelölő élőhely.

(3) *Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok*

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) *Kötelező előírások és korlátozások*

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az ideiglenes erdőterv tartalmazza.

b) *Önkéntesen vállalható előírások*

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08).
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09).
- A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megsztásával (E11).
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása (E12).
- Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében) (E25).
- Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38) **(lásd még KE-14A kezelési egység (7) pontjának magyarázatát)**.
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető (E88).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.

- Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenés mentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Erdőszytepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése (E76).
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E86).
- **Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása (E89) (lásd még KE-14A kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni (SZ60).
- A felnyíló erdő rekonstrukció során a magvetéskor és telepítéskor a kísérőfajok között előnyben kell részesíteni a pillangósokat (*Onobrychis arenaria*, *Anthyllis vulneraria*, *Astragalus spp.*, *Trifolium montanum*, *Trifolium medium*, *Cytisus ratisbonensis*, *Cytisus austriacus*, *Dorycnium spp.*) és ernyősöket (*Peucedanum cervaria*, *Peucedanum arenarium*, *Seseli varium*, *Seseli hippomarathrum*, *Pimpinella saxifraga*, *Libanotis pyrenniaca*) (**Menüsorba nem illeszthető előírás2**).
- Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítása, továbbá az akáctemetők felnyitása a cserjések felritkítása révén minimum 40 % záródású felnyíló erdő kialakítása. Az erdőtervi jellel el nem látott gyeses foltok fajkészletének helyreállítása érdekében magvetés. Az újonnan felnövekvő fás növényzet kíméletes módon történő rendszeres eltávolítása. Hosszabb (10 éven túl) időtávú cél tisztás illetve fás-legelő állapot kialakítása.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység nem folytatása nem megengedett.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A rossz vízgazdálkodású – 20 % feletti mértékben kalciumot tartalmazó - homokbuckákon és/vagy felszín közeli meszes-szódás talajú, edafikus okokból fátlan vagy nyílt erdősszytepp termőhelyen kialakított gyeppöszetevőkben gazdag összeomlott faállományok és cserjések természetes állapotának rekonstruálása a kezelés célja. A felnyíló erdők tisztás jellegű foltjain magasfüvű, ernyősökben gazdag magaskórós növényzet kialakítása tervezett. Hosszabb időtávon tisztások kialakítása kívánatos (ezek azonnali kialakítását a jogi háttér nem támogatja, illetve a kezelési egység kiterjedése okán a KEFAG Zrt. kifogásolja).

A KE-38 előírás lehetővé teszi a véghasználatot, ugyanakkor a típusos borókás-nyárasok és kocsányos tölgyek egyedeinek megőrzése javasolt. A borókás-nyárasnak nem minősülő hazai

nyárasok véghasználattal egy időben történő letermelése az őshonos fafajok térhódításának nyújt lehetőséget.

A KE-89 előírás az idegenhonos növényfajok minél teljesebb körű eltávolítása révén felnyíló erdők kialakítását jelenti. Erdőtervi jellel ellátott tisztások kialakítása nem történne.

Menüsorba nem illeszthető előírás

1. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszárú növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.
2. A több szintes magaskórós lágyszárú növényzet helyreállítása érdekében javasolt előírás.

KE-14B kezelési egység

Változó - 30%-80% - záródottságot elérő erdőtervezett erdőállományok (sokszor cserjések és cserjés akáctemetők), amelyeken az őshonos fafajok és a fajokban gazdag cserjés foltok kivételével minden fásszárú növény oly mértékig kerül eltávolításra, hogy a záródás ne csökkenjen 40% alá. A kezelés célja olyan felnyíló erdők, pusztai tölgyes vagy borókásnyáras élőhelyek kialakítása, amelyekben az idegenhonos növények borítása aktív beavatkozások eredményeként elenyésző mértékre csökken. Amennyiben a jogszabályi háttér lehetővé teszi illetve az erdő kezelője ennek kivitelezése mellett dönt évtizedes kitekintésben tisztások kialakítása kívánatos. A KE-14A és KE-15C kezelési egységtől történő megkülönböztetését a jelenleg javasolt kezelési előírásokon túlmutató élőhely-rekonstrukciós távlati célok indokolják.

(1) **Meghatározása:** Fatermesztési szempontból meghatározó jelentőséggel nem bíró állományok, féltermészetes növényzettel.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): P2b, S1, S4, RB, S6, G1, OC, D34, H5b, L5, M4, M5.
- 6260*, 6410*, 6440, 91I0*, 91N0* jelölő élőhely.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti és gyephasználati tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (Etv.) és végrehajtási rendeletei, a gyepek esetében kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

Az Etv. vonatkozó előírása szerint /61 § (1) bek. a.) pontja/ „*Tilos erdőben legeltetni.*” E jogszabályi előírás javasolt módosítása hiányában a kezelési egység területére a KE-14A kezelési egység előírása vonatkoznak.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08).

- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09).
- A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával (E11).
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása (E12).
- Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében) (E25).
- Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38) **(lásd még KE-14B kezelési egység (7) pontjának magyarázatát)**.
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető (E88).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Erdőszytepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése (E76).
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E86).
- **Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása (E89) (lásd még KE-14B kezelési egység (7) pontjának magyarázatát)**.
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül **(Menüsorba nem illeszthető előírás1)**.
- Magvetéshez kizárólag Duna-Tisza közti természetes gyepről származó magkeveréket, illetve közeli gyepről gyűjtött kaszálékot szabad felhasználni **(Menüsorba nem illeszthető előírás2)**.

- Tűzpászták létesítése nem megengedett, kivéve a fokozottan veszélyeztetett tűzvédelmi kategóriába tartozó erdők megelőzéses védelme és tüzeset megfékezése céljából (**Menüsorba nem illeszthető előírás3**).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

c) **Önkéntesen vállalható előírások a távlati célként meghatározott tisztások rekonstrukciójának kivitelezése és legeltethetőségének kivitelezéséhez:**

- Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás (GY18).
- Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha (GY41).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- A kaszálás tilos (**Menüsorba nem illeszthető előírás3**).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítása, továbbá az akáctemetők felnyitása a cserjések felritkítása révén minimum 40 % záródású felnyíló erdő kialakítása. Amennyiben a jogi háttér és a kezelői akarat meg van értizedes kitekintésben cél tisztás illetve fás-legelő állapot kialakítása. Az erdőtervi jellel el nem látott gyepes foltok fajkészletének helyreállítása érdekében magvetés. Az újonnan felnövekvő fás növényzet kéméletes módon történő rendszeres eltávolítása. Amennyiben a jogi háttér és a kezelői akarat meg van értizedes kitekintésben cél tisztás illetve fás-legelő állapot kialakítása, valamint a helyreállított tisztások extenzív legeltetése.

A 14, 25, 35, 178, 188, 194, 266, 269, 312, 320, 363, 372, 384 számú kezelési egységek foltonként maximum néhány %-os részterületei alkalmasak volnának 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések” rekonstruálására. Javasolt fajkészletet lásd. KE-4 kezelési egység (4) pontja alatt.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A rossz vízgazdálkodású – 20 % feletti mértékben kalciumot tartalmazó - homokbuckákon és/vagy felszín közeli meszes-szódás talajú, edafikus okokból fátlan vagy nyílt erdőssztyepp termőhelyen kialakított gyeppozsetevőkben gazdag összeomlott faállományok és cserjések természetes állapotának rekonstruálása a kezelés célja. A kialakított felnyíló erdőben az erdőtervi jellel el nem látott gyepes foltoknak fel kellene sorakoztatnia a Peszéri-erdőre korábban jellemző gazdag növény- és állatvilágot, ezért a gyepp aktív helyreállítása indokolt.

Hosszabb időtávon tisztások kialakítása kívánatos (ezek azonnali kialakítását a jogi háttér nem támogatja, illetve a kezelési egység kiterjedése okán a KEFAG Zrt. kifogásolja). A legeltetés kivitelezéséhez az erdőtörvény módosítására lenne szükség (61§ 1. bekezdés a/ pontjának törlésére, a tisztás engedéllyel történő legeltethetőségének rögzítésére).

A KE-38 előírás lehetővé teszi a véghasználatot, ugyanakkor a típusos borókás-nyárasok és kocsányos tölgyek egyedeinek megőrzése javasolt. A borókás-nyárasnak nem minősülő hazai nyárasok véghasználatával egy időben történő letermelése az őshonos fafajok térhódításának nyújt lehetőséget.

A KE-89 előírás az idegenhonos növényfajok minél teljesebb körű eltávolítása révén felnyíló erdők kialakítását jelenti. Erdőtervi jellel ellátott tisztások kialakítása nem történne.

Menüsorba nem illeszthető előírás

1. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszárú növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.
2. A Peszéri-erdőre korábban jellemző fajokban igen gazdag erdőssztyepp gyepközösség helyreállításához jóval nagyobb körből lehetséges az érintett fajok megfelelő mennyiségű szaporító képletét begyűjteni.
3. A tűzpázták létesítése és fenntartása okozta károk valamint a tűzveszély elkerülése érdekében kialakított előírás.

KE-15 kezelési egység

Változó - 30%-90% - záródottságot elérő erdőtervezett fa- és cserjeállományok – többnyire idegenhonos fafajokkal fertőzött borókás-nyárasok, pusztai és gyöngyvirágos-tölgyesek, cserjések és cserjés akáctemetők, amelyeken az őshonos fafajok és a fajokban gazdag cserjés foltok kivételével minden fásszárú növény oly mértékig kerül eltávolításra, hogy a záródás ne csökkenjen 40% alá. A KE-14A kezelési egységtől történő elkülönítése azért indokolt, mert a végső cél felnyíló erdők létrehozása. A kezelés célja nyílt- és zárt erdőssztyepp jellegű élőhelyek – felnyíló erdők kialakítása.

(1) Meghatározása: Fatermesztési szempontból meghatározó jelentőséggel nem bíró állományok, féltermészetes növényzettel.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1, S4, P2b, RB, OC, D34, H5b, L5, M5.
- 6260*, 6440, 91I0*, 91N0* jelölő élőhely.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08).
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09).

- A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával (E11).
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása (E12).
- Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében) (E25).
- Természetes, természetyszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33) **(lásd még KE-15 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- A idegenhonos növények teljességre törekvő tartós eltávolítása után az 1-es természetességi állapotú és legalább 0,2 hektár kiterjedésű buckaközi laposokban, különösen őshonos fafajú facsoporttal vagy erdővel határosan, az alábbi telepítéskori fontossági sorrend alapján gyertyán (*Carpinus betulus*), vénic szil (*Ulmus laevis*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), hamvas éger (*Alnus incana*), mezei juhar (*Acer campestre*), vadalma (*Malus sylvestris*) fafajok alkotta teljes talajelőkészítéssel kivitelezhető felújítást javasolt elvégezni **(Menüsorba nem illeszthető előírás1).**
- Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása (E54) **(lásd még KE-15 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető (E88).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenés mentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni védekezés nem végezhető **(Menüsorba nem illeszthető előírás2).**
- Erdősztyepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése (E76).
- Tuskóprizmák, tuskópaszták nem létesíthetők (E82) **(lásd még KE-15 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E86).
- **Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása (E89) (lásd még KE-14A kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), fehér akác (*Robinia pseudoaccia*) és

keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás3**).

- Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni (SZ60).
- A tisztás rekonstrukció során a magvetéskor és telepítéskor a kísérőfajok között előnyben kell részesíteni a pillangósokat (*Onobrychis arenaria*, *Anthyllis vulneraria*, *Astragalus spp.*, *Trifolium montanum*, *Trifolium medium*, *Cytisus ratisbonensis*, *Cytisus austriacus*, *Dorycnium spp.*) és ernyősöket (*Peucedanum cervaria*, *Peucedanum arenarium*, *Seseli varium*, *Seseli hippomarathrum*, *Pimpinella saxifraga*, *Libanotis pyrenniaca*) (**Menüsorba nem illeszthető előírás4**).
- Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén az idegenhonos fásszárúak teljességre törekvő tartós eltávolítása és a cserjés felritkítása révén felnyíló erdők kialakítása. Az 1 természetességű buckaközi laposokban erdőszerkezet átalakítás révén erdőfelújítás. A gyepek fajkészletének helyreállítása érdekében magvetés. Az újonnan felnövekvő fás növényzet kíméletes módon történő rendszeres eltávolítása.

A KE-15 kezelési egység KE-14B kezelési egységgel határos arra alkalmas szegélyeiben 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések” rekonstruálása. Javasolt fajkészletet lásd. KE-4 kezelési egység (4) pontja alatt.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható, kivéve az 1. természetességű buckaközi laposok felújítását.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítása és a buckaközökben a helyükön fajokban gazdag őshonos faállományok felújítása révén felnyíló erdők kialakítását szolgálják az előírások.

A kis kiterjedésük miatt erdőtervi jellel el nem látott gypfoltokat a rossz vízgazdálkodású – 20 % feletti mértékben kalciumot tartalmazó - homokbuckákon és/vagy felszín közeli meszes-szódás talajú, edafikus okokból fátlan vagy nyílt erdőssztyepp termőhelyen kialakított gypösszetevőkben gazdag összeomlott faállományok és cserjések helyén javasolt kialakítani. A kialakított tisztásokon magasfüvű, ernyősökben gazdag magaskórós növényzet kialakítása tervezett.

A tarvágás mellőzésére vonatkozó (E33) előírás beemelése azért szükséges, hogy az idegenhonos növények teljességre törekvő tartós eltávolítását követően az őshonos faállományok az elkövetkezendő tervezési ciklusban (2016-2026. évek között) ne kerüljenek letermelésre.

Az erdőszerkezet átalakítás (E54) előírása jelenti egyszer az idegenhonos növények teljességre törekvő tartós eltávolítása révén kialakuló felnyíló erdőket illetve jelenti az 1-es természetességű buckaközök őshonos fajokkal történő mesterséges erdőfelújítását. Utóbbi helyekre vonatkozik az E82 előírás.

A KE-89 előírás az idegenhonos növényfajok minél teljesebb körű eltávolítása révén felnyíló erdők kialakítását jelenti. Erdőtervi jellel ellátott tisztások kialakítása nem történne.

Menüsorba nem illeszhető előírás

1. Azon buckaközi laposokban, ahonnan az idegenhonos növények teljességre törekvő tartós eltávolítása után 1-es természetességű élőhely marad, a javasolt erdőfelújítás kivitelezése révén várhatóan zárt erdőállományok alakíthatók ki. Az erdőfelújításban javasolt fafajok preferáltsági sorrendjének meghatározásakor a Peszéri-erdőben korábban – az intenzív erdőgazdálkodást, az 1860-as éveket megelőző időszakban - gyakoriaként említett, azonban mostanra a területről kihalás szélére kerültek előtérbe.
2. A KE-15-16 kezelési egységekben a természetes folyamatok biztosítása a cél, amelynek része a természetes kórokozók és kártevők – akár fokozott – jelenléte is, ezért ellenük való védekezés nem megengedett.
3. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.
4. A több szintes magaskórós lágyszárú növényzet helyreállítása érdekében javasolt előírás.

KE-16 kezelési egység

Záródott, főként 91I0 tölgyes erdők illetve a legjobb állapotú 91N0 borókás-nyárasok, továbbá pionír nyíresek és tölgyes előerdők. Minden inváziós lágyszárú és idegenhonos fás szárú növényfaj teljességre törekvő tartós eltávolítását javasolt 6 éven belül elvégezni, oly módon hogy az ne járjon a beavatkozás idején sem a jelölő élőhelyek állapotromlásával. Ezen erdőkben véghasználat nem történhet.

(1) **Meghatározása:** Az inváziós növények irtásán kívül minden emberi behatás nélkül fennmaradni képes erdei élőhelyek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): L5, M4, M5, RB, RC, P2b, S6, H5b.
- 91I0* Kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek, 91N0* pannon homoki borókás-nyárasok, 6260* pannon homoki gyepek jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Tekintettel arra, hogy e kezelési egységeken nem történik gazdálkodási jellegű beavatkozás, ezért gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatokra nincs szükség.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az inváziós növények irtásán kívül minden emberi beavatkozást javasolt mellőzni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10) (lásd még KE-16 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57) (lásd még KE-16 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), fehér akác (*Robinia pseudoaccia*) és

keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).

- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével (E77).
- Kórokozók és kártevők elleni védekezés nem végezhető (**Menüsorba nem illeszthető előírás2**).
- Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével (E94).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós javaslat nem merül fel. Az inváziós növények teljességre törekvő tartós eltávolításának azonnal jelentkező, míg a kezelés mentes állapot fenntartásának hosszabb időtávon élőhelyfejlesztési hatásai vannak.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható, kivéve az egyes fák pótlására vonatkozó egyedi telepítést (gödörfúrással előkészített módon).

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A KjtT összes erdőterületéből csupán 20 % őshonos fafajú állomány kora haladja meg a 40 éves kort. A 80 év feletti tölgyesek aránya 7%, míg a hasonló kort megért borókás-nyárasok aránya 2%. 30-80 év közötti természetközeli cserje- és lágyszárú szinttel rendelkező tölgyerdő illetve előerdő pár tíz hektár van. Fiatal borókás-nyárasból illetve azzá fejleszthető fiatalosból közel 80-100 hektár van. Az idős faállományok ökológiai funkcióit ezen állományok még évtizedekig nem töltik be. A KE-16 kezelési egységbe sorolt erdők azért nem véghasználhatók, mert ezen állományok képezik a jelölő erdei élőhelyek tipikus példáit, illetve a 91I0 felújulását biztosítják. A tipikus 91I0 és 91N0 állományok közül legalább a

teljes erdő 20 %-át kitevő kiterjedésben örökzöldeket szükséges kijelölni – jelenleg ez a KE-16 kezelési egység. A KE-17-25 kezelési egységekbe tartozó erdőrészekben az élőhely rekonstrukciós beavatkozások eredményei cca. 2 évtized után teszik majd lehetővé a KE-16 kezelési egység lehatárolásának újragondolását (újabb kezeletlen erdők kijelölését illetve a korábban gazdasági célú fakitermeléstől megóvott erdőben természet- és erdővédelmi okból részterületes véghasználat lehetővé tételét).

A természetes állapotokhoz legközelebb álló élőhelyeken az emberi beavatkozástól mentes állapot fenntartását javasolt biztosítani, ezzel a 91I0 és 91N0 jelölő élőhelyek állapotában évtizedes időléptékben mérhető javulás várható, valamint ennek köszönhetően olyan jelölő fajok életkörülményei válnak továbbra is biztosítottá, mint a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*). Amennyiben a javasolt állapotok fenntartása mellett a KjtT érintő további kezelési egységeken megfogalmazott vízügyi rekonstrukciós tevékenységek megvalósulnak, a 91I0* jelölő élőhely helyzetében pozitív változás következik be.

Az idegenhonos fafajok eltávolítása révén keletkező lécekbe a Peszéri-erdőben erdészeti tevékenység miatt megritkult termőhelynek megfelelő fafajok telepítése. E fafajok köre: gyertyán (*Carpinus betulus*), vénic szil (*Ulmus laevis*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*), hamvas éger (*Alnus incana*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), mezei juhar (*Acer campestre*), vadalma (*Malus sylvestris*).

Menüsorba nem illeszthető előírás

1. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.
2. A KE-15-16 kezelési egységekben a természetes folyamatok biztosítása a cél, amelynek része a természetes kórokozók és kártevők – akár fokozott – jelenléte is, ezért ellenük való védekezés nem megengedett.

KE-17 kezelési egység

Vegyes korcsoportú záródott borókás-nyárasok és nyíresek, illetve korábban telepítés útján létrehozott hazai nyárasok, továbbá tölgyes előerdők, amelyek a 91N0 illetve 91I0 jelölő élőhelyekké fejleszthetők. Minden inváziós lágú- és idegenhonos fásszárú növényfaj teljességre törekvő tartós eltávolítását javasolt elvégezni. Ez akár kisebb záródásihiányt is előidézhet, amelyek megőrzése vagy erdősítése természeti értékeik alapján egyedileg elbírálendő. Ezen erdőkben a későbbiekben – részterületes véghasználat jelen előírások szerint kivitelezhető. Az erdészeti beavatkozásoknak segítenie kell a 91I0 jelölő élőhely kialakulását.

(1) Meghatározása: Természetszerű vagy származékerdők, az inváziós növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolításának biztosítása esetén általában jelölő erdei élőhelyé fejlődő erdők.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): RB, M5, L5, RC, S1, S6, P2b.
- 91I0* Kontinentális erdőssztyepp-tölgyesek, 91N0* pannon homoki borókás-nyárasok jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08).
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09).
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel) (E14).
- A kijelölt területen az erdőneveléssel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenység elhagyása (beleértve a közelítést és készletezést is) (E15) **(lásd még KE-17 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16).
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása (E17).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete (E19).
- Az előhasználatok során az őshonos elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban (E26).
- A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása (E27).
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
 - Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhozonyos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető (E88).
- Gyökérszaggatás nem megengedett **(Menüsorba nem illeszthető előírás1)**.
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása (E47).
- Felújítás táj- és termőhelyhozonyos fafajokkal, illetve faállomány típusokkal (E51).
- Pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés. (E48).
- Az állomány pótlások kivitelezését előzetesen a nemzeti parkkal egyeztetni kell **(Menüsorba nem illeszthető előírás2)**.
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fászárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.

- Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
- Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
- Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
- Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
- Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), fehér akác (*Robinia pseudoaccia*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás3**).
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják (E75).
- A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása (E78) (lásd még **KE-17 kezelési egység (4) pontjának magyarázatát**).
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85).
- Az adott erdőrészletben véghasználatot követően természetes felújítás (E92).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE-17 kezelési egység részét képező 101. számú folt Peszéri-pusztával határos szegélye alkalmas volna 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések” rekonstrukciójára. Javasolt fajkészletet lásd. KE-4 kezelési egység (4) pontja alatt.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelés célja jelölő élőhelyek kialakítása, különös tekintettel a 91I0* jelölő élőhelyre.

A véghasználat kiterjedésének korlátozása révén a korcsoportok széthúzására, kocsányos tölgy alkotta erdők kialakítására van lehetőség. A véghasználat időbeni széthúzásának alkalmazkodnia kell a tölgyes erdők kialakulásához, tehát akár több évtized is lehet.

Több állományban is nagy számban van jelen kocsányos tölgy újulat, amelyeket bizonyos növekedési fázisig természetes védelemben részesítenek a cserjések, ezért a megfelelő

állapotban elvégzett – akár az adott erdőrészlethez képest egy évtizeddel később kivitelezett - erdőnevelés nagyon lényeges a tölgyek megőrzése érdekében.

Menüsorba nem illeszthető előírás

1. A felújítás sikeressége miatt alkalmazott gyökérszaggatás elhagyása a nyárfák alkotta pionír erdő helyett a tölgyes erdő vagy előerdő kialakulása irányába hajtja az erdőt, tehát a záródás nem lesz egyöntetű.
2. A kocsányos tölgy természetes újulata leggyakrabban éppen a záródáshiányos állományokban jelentkezik, ezért hogy megőrzésük biztosított legyen a pótlásokat a nemzeti parkkal előzetesen egyeztetni szükséges.
3. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.

KE-18 kezelési egység

Azon erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület - tisztás, amelyen az egybibés galagonya borítását csökkenteni szükséges, ugyanakkor egyéb beavatkozás nem folytatható.

(1) Meghatározása: erdőssztyep rétek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): H5b, OC, P2b, M4, M6.
- 6260* és 9110* jelölő élőhelyek.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Felülvetés nem megengedett, kivéve a természetvédelmi érdekből történő eltűnt vagy helyileg megritkult fajokkal kivitelezett évenként maximum 100 m² talajbolygatással járó beavatkozásokat (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Fogasolás nem megengedett.
- A vaddisznótúrásokat haladéktalanul kézi eszközökkel helyre kell állítani (**Menüsorba nem illeszthető előírás2**).
- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Mindennemű erőgépi munkavégzés tilos (**Menüsorba nem illeszthető előírás3**).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett, kivéve a fokozottan veszélyeztetett tűzvédelmi kategóriába tartozó erdők megelőzéses védelme és tüzeset megfékezése céljából (**Menüsorba nem illeszthető előírás3**).

- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31).
- Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető (VA03).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység elcserjésedőben és fásodóban van. Javasolt a galagonyák borításának több év alatt történő legalább 50 %-os mértékű csökkentése. A kezelési egység erdővel határos szegélye kisebb foltokban alkalmas volna 40A0* „szubkontinentális peripannon cserjések” rekonstruálására. Javasolt fajkészletet lásd. KE-4 kezelési egység (4) pontja alatt. A kezelési egység 299. foltjára javasolt a Peszéri-erdőben korábban előfordult lehetőség szerint összes sztyeppréti illetve erdőssztyepp növénytaxont visszatelepíteni.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelés célja a fátlan és az erdőszegélyek felé sztyeppcserjés foltokkal bíró erdőssztyepp szárazgyep fenntartása. A KJT-ben több fajnak is a 299. számú tisztáson vannak jelenleg egyedüli vagy legnagyobb egyedszámú populációi (pl. *Iris arenaria*), ezért különösen értékes erdőssztyepp rétről van szó.

Menüisorba nem illeszthető előírások:

1. A KJT területén a vaddisznó jelentős gyepkárokat okoz, amely károk mérséklése és helyreállítása ez esetben különös gonddal kell történjen.
2. A sztyeppcserjés foltok és sztyeppréti fajok visszatelepítése során sem javasolt a gyepfelszín jelentős mértékű megbolygatása. A 100 m² -ben maximalizált területméretet is inkább több tucat foltban szükséges értelmezni.
3. A gépi munka tiltása a gyepfelszín legcsekélyebb mértékű károsodását is kizárja.
4. A tűzpázták létesítése és fenntartása okozta károk valamint a tűzveszély elkerülése érdekében kialakított előírás.

KE-19 kezelési egység

Faültetvény jellegű és részben agresszíven terjedő idegenhonos fafajokkal elegyes őshonos faállományok (67,84 ha). Kezelésük célja, hogy a következő véghasználatra kizárólag őshonos fafajok alkossák.

(1) Meghatározása: Természetszerű vagy származékerdők, az inváziós növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítása esetén általában jelölő erdei élőhelyre fejlődő erdők.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): RB, S1, S4, S6, P2b.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel) (E14).
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák megőrzése (E17).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete (E19).
- Az előhasználatok során az őshonos elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban (E26).
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhozonyos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása (E47).
- Felújítás táj- és termőhelyhozonyos fafajokkal, illetve faállomány típusokkal (E51).
- Pótlás esetén géppel részleges talaj-előkészítés. (E48).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.

- Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
- Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
- Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
- Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), fehér akác (*Robinia pseudoaccia*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják (E75).
- A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása (E78) (lásd még **KE-17 kezelési egység (4) pontjának magyarázatát**).
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85).
- Az adott erdőrészletben véghasználatot követően természetes felújítás (E92).
- **Tuskóprizmák, tuskópászták felszámolása (E93).**
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (VA01).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az agresszíven terjedő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítása és a tuskópászták felszámolása, a tuskópászták helyén a hazai nyárok közötti sávokban egyéb elegyfajok felújítása jelentősen járulna hozzá a természetes élőhelyek rekonstruálásához.

Az E78 előírás sztyeppcserjések illetve díszes tarkalepke élőhely kialakítására nyújt lehetőséget.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelés célja, hogy az agresszíven terjedő idegenhonos növényektől megszabadítsa az őshonos főfafajú ültetvényeket, felszámolja a nevezett nem kívánatos növények megtelepedésének helyet adó tuskópásztákat, hogy helyükön őshonos elegyfajok felújítása kezdődhessen meg. Egy időben széthúzott, több ciklusban végrehajtott teljes területükre

kiterjedő véghasználatukat követően a faállomány koreloszlásának és fafajainak heterogenitása javulása várható.

Menüsorba nem illeszthető előírás

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.

KE-20 kezelési egység

Jelölő élőhelyekkel érintkező idegenhonos fafajú faültetvények (51,07 ha), amelyek akár teljes talajelőkészítéssel őshonos fajokra történő szerkezetátalakítását az elkövetkezendő 10 éves ciklusban javasolt végrehajtani.

(1) **Meghatározása:** Rossz természetességű faültetvények, amelyek jó vagy kiváló természetességű élőhelyekkel határosak, ezért azokra veszélyt jelentenek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1, S4, S2, S6, xRB, xP2b, x(L5).

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- **Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása 10 éven belül (Az E54 előírás módosításával létrehozott Menüsorba nem illeszthető előírás1.)**
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás2**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágý- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágýszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.

- Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
 - Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása őshonos fafajú erdővé.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása elsődlegesen azért javasolt, hogy a KJTT. természetességi mutatóin javítson és inváziós fertőzöttsége ne befolyásolja rossz irányba a szomszédos jelölő élőhelyek állapotát, végső soron a természetvédelmi célállapot kialakításának irányába mutasson az erdőgazdálkodás.

Az erdőszerkezet átalakítás sikeres kivitelezése – a megfelelő záródás elérése – érdekében a mesterséges felújítás javasolt főfajai a hazai nyáarak.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJTT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. A KE-20 kezelési egység részét képező erdőrészeket a 10 éves időtartamon belüli kivitelezésre azért van szükség, mert a Peszéri-erdő természetességi állapotának fejlesztésére alkalmasak (közepestől a kiválóig terjedő természetességi állapotú jelölő erdei élőhelyekkel határosak és/vagy vágásérettség közeli illetve véghasznált állományok).
3. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszárú növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.

KE-21 kezelési egység

Jelölő élőhelyekkel érintkező idegenhonos fafajú faültetvények (58,44 ha), amelyekben az őshonos fafajok csoportjai és gyöngyvirágos-tölgyes aljnövényzet foltosan jelentkezik és/vagy elszórtan idős kocsányos tölgy egyedek jelentkeznek. Az elkövetkezendő 10 éves ciklusban végrehajtásra javasolt szerkezetátalakítás során a döntően idegenhonos fafajok alkotta állományrészek felújítása akár teljes talajelőkészítéssel elvégezhető, míg az őshonos faállományokat és a kocsányos tölgy egyes fáit meg kell őrizni.

(1) **Meghatározása:** Őshonos fafajok egyes példányaival csoportjaival elegyes rossz természetességű faültetvények, amelyek jó vagy kiváló természetességű élőhelyekkel határosak, ezért azokra veszélyt jelentenek.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1, RB, xP2b, xL5.
- 9110* jelölő élőhely.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- **Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete (E19).**
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- **Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása 10 éven belül (Az E54 előírás módosításával létrehozott Menüsorba nem illeszthető előírás1.)**
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás2**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lág- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.

- Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
 - Tuskóprizmák, tuskópaszták nem létesíthetők (E82).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása őshonos fafajú erdővé.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása elsődlegesen azért javasolt, hogy a KJTT. természetességi mutatóin javítson és inváziós fertőzöttsége ne befolyásolja rossz irányba a szomszédos jelölő élőhelyek állapotát, végső soron a természetvédelmi célállapot kialakításának irányába mutasson az erdőgazdálkodás. Az erdőszerkezet átalakítás sikeres kivitelezése – a megfelelő záródás elérése – érdekében a mesterséges felújítás javasolt főfajai a hazai nyáarak.

Az erdőrészen belül megjelenő őshonos fafajú állományok illetve kocsányos tölgy csoportok és egyesfák megőrzése segíti a mesterségesen felújított területek természetes növényzetének és állatvilágának spontán visszatelepülését.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJTT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. A KE-21 kezelési egység részét képező erdőrészekben a 10 éves időtartamon belüli kivitelezésre azért van szükség, mert a Peszéri-erdő természetességi állapotának fejlesztésére alkalmasak (közepestől a kiválóig terjedő természetességi állapotú jelölő erdei élőhelyekkel határosak és/vagy vágásérettség közeli illetve véghasznált állományok).
3. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszárú

növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.

KE-22 kezelési egység

Jelölő élőhelyekkel érintkező idegenhonos fafajú faültetvények, amelyek felújítása akár teljes talajelőkészítéssel őshonos fafajokra történő szerkezetátalakítása 10 éves időtartamon túlmutató kivitelezése elfogadott.

(1) **Meghatározása:** Rossz természetességű faültetvények, amelyek jó vagy kiváló természetességű élőhelyekkel határosak, ezért azokra veszélyt jelentenek.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1, S2, S4.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- **Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása (E54).**
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.

- Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
 - Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása őshonos fafajú erdővé.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása elsődlegesen azért javasolt, hogy a KJTT. természetességi mutatóin javítson és inváziós fertőzöttsége ne befolyásolja rossz irányba a szomszédos jelölő élőhelyek állapotát, végső soron a természetvédelmi célállapot kialakításának irányába mutasson az erdőgazdálkodás.

Az erdőszerkezet átalakítás sikeres kivitelezése – a megfelelő záródás elérése – érdekében a mesterséges felújítás javasolt főfajai a hazai nyárák.

A KE-22 kezelési egység részét képező erdőrészekre nem került meghatározásra a végrehajtásra rendelkezésre álló időtartam, azaz a következő véghasználatot követő felújítás során javasolt annak kivitelezése.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJTT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszárú növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.

KE-23 kezelési egység

Jelölő élőhelyekkel érintkező idegenhonos fafajú faültetvények, amelyekben az őshonos fafajok csoportjai és gyöngyvirágos-tölgyes aljnövényzet foltosan jelentkezik és/vagy elszórtan idős kocsányos tölgy egyedek jelentkeznek. A végrehajtásra javasolt szerkezetátalakítás 10 éves időtartamon túlmutató kivitelezése elfogadott, amely során a döntően idegenhonos fafajok alkotta állományrészek felújítása akár teljes talajelőkészítéssel elvégezhető, míg az őshonos faállományokat és a kocsányos tölgy egyes fáit meg kell őrizni.

(1) **Meghatározása:** Őshonos fafajok egyes példányaival, csoportjaival elegyes rossz természetességű faültetvények, amelyek jó vagy kiváló természetességű élőhelyekkel határosak, ezért azokra veszélyt jelentenek.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1, xP2b, xRB, xL5.
- 9110* jelölő élőhely.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- **Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete (E19).**
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhozons fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- **Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása (E54).**
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.

- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása őshonos fafajú erdővé.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos főfafajú kultúrerdők átalakítása elsődlegesen azért javasolt, hogy a KJTT. természetességi mutatóin javítson és inváziós fertőzöttsége ne befolyásolja rossz irányba a szomszédos jelölő élőhelyek állapotát, végső soron a természetvédelmi célállapot kialakításának irányába mutasson az erdőgazdálkodás. Az erdőszerkezet átalakítás sikeres kivitelezése – a megfelelő záródás elérése – érdekében a mesterséges felújítás javasolt főfajai a hazai nyárok.

Az erdőrészen belül megjelenő őshonos fafajú állományok illetve kocsányos tölgy csoportok és egyesfák megőrzése segíti a mesterségesen felújított területek természetes növényzetének és állatvilágának spontán visszatelepülését.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJTT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszárú növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.

KE-24 kezelési egység

Idegen- és őshonos fafajok egyes faállományai, amelyekben az erdőnevelési munkáknak az őshonos fafajok térhódítását kell segítenie.

(1) Meghatározása: Két esettől eltekintve sarjeredetű, akáccal elegyes haza nyárasok, változó természetességgel.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): RB, S1, S2, xP2b, xL5.
- 91I0* jelölő élőhely.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete (E19).
- **Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása (E28) (lásd még KE-24 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).**
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lág- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos fafajok arányának nevelővágások alkalmával történő csökkentése illetve részterületeken teljes eltávolításuk révén az őshonos erdőállományok kialakulása irányába fejlődik az erdő.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A KE-24 kezelési egység részét képező idegenhonos fajokkal elegyes erdőkben, ha az őshonos fajok javára történnek a nevelővágások, egy vágásfordulót követően tömbösen legalább területük 50 %-a őshonos fajokká alakul át az erdőrészek talajának jelentős megbolygatása nélkül. A talajbolygatás elkerülése azért fontos, mert szegélyekben helyenként jelen van a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és területükön néhol gyöngyvirágos-tölgyes aljnövényzet van jelen, illetve egyelőre kis eréllyel újul a kocsányos tölgy. A tervek megvalósítása esetén a második vágásfordulóra – cca. 50-70 év múlva - tölgyes előerdőkké alakíthatók át.

Az erdőrészen belül megjelenő őshonos fajú állományok illetve kocsányos tölgy csoportok és egyesfák megőrzése segíti a mesterségesen felújított területek természetes növényzetének és állatvilágának spontán visszatelepülését.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. Az előírásban szereplő növényfajok teljességre törekvő tartós eltávolítására vonatkozó javaslat minden erdőterületet érint, mert ezek olyan agresszíven terjedő fásszerű növényfajok, amelyek az összes jelölő erdei jelölő élőhelyet fokozottan veszélyeztetnek.

KE-25 kezelési egység

Őshonos fajú, mesterséges eredetű vagy sarjzatott fiatalos, amelyből a következő nevelővágás során az idegenhonos fásszerűak teljességre törekvő tartós eltávolítása javasolt.

(1) Meghatározása: Agresszíven terjedő idegenhonos fásszerűakkal fertőzött őshonos fiatalosok.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): RB, RC, S1, S6, xS4.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során (E18).
- Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete (E19).

- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása. (E29) (lásd még KE-25 kezelési egység (7) pontjának magyarázatát).
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása (E41).
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57).
-
- Fakitermelés csak augusztus 15. és március 31. között végezhető, illetve a március 1-31. közötti időszakon belül egyedi elbírálás alapján lehet fakitermelést folytatni az egyes fészkes fák környezetében (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), fehér akác (*Robinia pseudoaccia*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A nevelővágások alkalmával az idegenhonos fafajok teljességre törekvő tartós eltávolítása révén őshonos erdőállományok kialakítása.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A KE-25 kezelési egység részét képező főként bálványfával fertőzött erdőben a kezelés célja, hogy a következő vágásfordulóig őshonos fafajok alkotta faállományok alakuljanak ki. Jelölő élőhelyek kifejlődése még 30-50 éves időtartamon belül sem valószínű, ugyanakkor a megadott kezelési javaslatok ilyen irányt szabnak az erdőnek. A talajbolygatás elkerülése azért fontos, mert szegélyekben helyenként jelen van a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*). A tervek megvalósítása esetén a második vágásfordulóra – cca. 50-70 év múlva - tölgyes előerdőkké alakíthatók át.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. A fakitermelés időszakát érintő menüsorban megadott indokolt szűkítési lehetőségek nem alkalmazhatók a HUKN20002 kJT. területén, ezért az erdőgazdálkodóval történt egyeztetés eredményeként újabb előírás került beemelésre.
2. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.

KE-26 kezelési egység

Olyan erdei nyiladékok, amelyek helyreállítása a cél oly módon, hogy a helyreállítás részeként szegélyekben fagyal és magyar kőris foltok kerülnek kialakításra, illetve erdőssztyepp lágyszárú közösségek telepítése történik, ezzel a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és minden erdőssztyepp faj számára élőhelyet és folyosókat kialakítva.

(1) **Meghatározása:** Nyiladékok és erdei utak.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): U11xP2b.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az ideiglenes erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08).
- Állománynevelés során a nyiladékok és állomány szélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel) (E14) (lásd még KE-26 kezelési egység (4) pontjának magyarázatát).
- A bálványfa (*Ailanthus altissima*), kései meggy (*Padus serotina*), zöld juhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), fehér akác (*Robinia pseudoaccia*) és keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) teljességre törekvő tartós eltávolítását szükséges kivitelezni 6 éven belül (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lág- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)

- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása (E71).
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74).
- Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők (E82).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (V01).

(4) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az E14 előírás aktív beavatkozást jelent oly módon, hogy a kezelési egység részét képező nyiladékok és utak kataszteri és erdészeti nyilvántartásban szereplő teljes szélessége kitarításra kerül, továbbá a megfelelő termőhelyeken erdőssztyepp fajokban (pl. *Veronica* spp., *Melampyrum* spp.) gazdag gyepszegélyek, valamint fagyal (*Ligustrum vulgare*) és magyar kőris alkotta foltok kerülnek kialakításra. Ahol aktív kezeléssel fenntartásra javasolt tisztással (beleértve a kialakításra váró tisztásokat is) határos a KE-26 kezelési egység részét képező nyiladék vagy út, tehát a legelő állat felhajtási útvonalaként is funkcionál, selymes- és buglyos törpezanót (*Chamecytiscus austriacus*, *C. ratisbonensis*) állományok kialakítását javasolt végrehajtani.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelés célja, hogy a nyiladékok a díszes tarkalepke (*Euphydrys maturna*) számára jól átjárhatóvá tegyék az erdőt, ugyanakkor szegélyeikben és az utak mentén szaporodására alkalmas sávok álljanak rendelkezésre. A zanótok új állományainak létrehozásával a Peszéri – erdőből 1,5 évtizede kihalt közösségi jelentőségű, fokozottan védett narancslepkének (*Colias myrmidone*) lehetne újra potenciális élőhelyet biztosítani.

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.

KE-27 kezelési egység

Olyan erdei nyiladékok, amelyek a természetben nem léteznek és helyreállításuk nem indokolt.

(1) Meghatározása: Nyiladékok és erdei utak.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): U11xP2b.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdők esetében kötelezően betartandó előírásokat az erdőterv tartalmazza.

b) Önkéntesen vállalható előírások

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos fafajok teljességre törekvő tartós eltávolítása.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Menüsorba nem illeszthető előírás:

1. Az előírás minden természetközeli állapotú vagy azzá fejleszteni javasolt terület esetében megjelenik, az érintett növényfajok körének teljességre törekvő tartós eltávolítása érdekében.
2. A kezelés előírás célja, hogy a természetben megszűnt - erdőszült - nyiladékok és utak ne kerüljenek felújításra.

KE-28 kezelési egység

Vadföld.

(1) Meghatározása: Vadföldek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): T6.

(3) *Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok*

Szántóföldi növénytermesztést és vadgazdálkodási tevékenységet érintő kezelési javaslatok.

a) *Kötelező előírások és korlátozások*

A szántók esetén kötelezően betartandó előírásként a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot fenntartásáról szóló 50/2008. (IV.24.) FVM rendelet, a Nitrát Érzékeny területek lehatárolásáról szóló 43/2013. (V. 29.) VM rendelet előírásait szükséges alapul venni.

b) *Önkéntesen vállalható előírások*

- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68)
- Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett (E70):
 - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
 - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
 - Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
 - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
 - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
 - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
- Tuskóprizmák, tuskópaszták nem létesíthetők (E82).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki (V01).

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:*

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) *Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:*

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) *Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok*

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) *Kezelési javaslatok indoklása:*

A vadföldek és a területükön elhelyezett vadászati műszaki létesítmények célja, hogy a vadat a Peszéri-erdő területén belül tartsa, illetve elősegítse a vaddisznó KjtT-n belüli legalább 50%-os mértékű létszám apasztását.

KE-29 kezelési egység

XX/c csatorna, amelynek medrét fel kell számolni. Lásd élőhely rekonstrukciók kifejtése.

(1) **Meghatározása:** Működésképtelen belvíz elvezető csatorna.

(2) **Érintettség vizsgálata:**

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): P2axD34xD2xD5xAb.
- Közvetve 6410* és 6440 jelölő élőhelyek.

(3) **Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok**

A kezelési javaslat élőhely rekonstrukciós célokat szolgáló egyedi ajánlás.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az élőhely rekonstrukció kivitelezhetőségét elsősorban nem a jogszabályi környezet, mind inkább egy vízügyi hatásbecslés befolyásolhatja.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Élőhely-rekonstrukció (V63).

(4) **Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:**

A csatorna teljes felszámolása. A csatorna medrén 100 méteres szakaszok betemetését követően 50 méteres szakaszok megőrzése a vizes élőhely funkció fenntartása érdekében.

(5) **Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:**

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) **Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok**

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység

(7) **Kezelési javaslatok indoklása:**

A kezelési egység közvetlenül nem torkollik a XX csatornába, a medre sekély, két földgát keresztezi, ezért 15 éve funkcióját veszítette. Az elmúlt 1,5 évtizedben 3 alkalommal volt több évig húzódó és átlagot jelentősen meghaladó vízállások a csatorna öblözetében, amelyek nem okoztak káros belvízi elöntést. Az elöntések a Peszéri-erdőben segítették a faállomány fennmaradását illetve az extenzíven kezelt gyepterületeken az átlagot meghaladó fűhozamot eredményeztek. Szántóföldet és épületet nem veszélyeztettek a természetes vízkészletek.

Mivel maga a meder drénezi a környezetében elhelyezkedő jelölő élőhelyeket és a vérfű hangyaboglárka élőhelyét, ezért felszámolása indokolt (lásd. (2) pontban megadott ÁNÉR kategóriákat).

KE-30 kezelési egység

XX csatorna. A csatorna ezen szakaszán utoljára az 1960-as években végeztek fenntartási munkálatokat. A több mint 50 éves nyugalomnak köszönhetően medrében természetközeli állapotok uralkodnak. A XX csatorna érintett szakaszának öblözetében cca. 1056 hektár erdő, 700 hektár gyepterület továbbá turján és mindösszesen 114 hektár - ebből 75 hektár belvizes - szántó helyezkedik el. Az erdő és gyepgazdálkodás érdekei ez esetben a rendszeres belvízi elöntésű szántóföldeken folytatott növénytermesztéssel áll szemben.

A XX csatorna medrében hatékony vízmegőrzés kivitelezése javasolt.

(1) Meghatározása: Belvíz elvezető csatorna.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): P2axP2bxB1axAbxRaxD34xD2.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok élőhely rekonstrukciós célokat szolgáló egyedi ajánlások.

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az élőhely rekonstrukció kivitelezhetőségét elsősorban nem a jogszabályi környezet, mind inkább egy vízügyi hatásbecslés befolyásolhatja.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- Élőhely-rekonstrukció (V63).

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A biztonságos belvízelvezetést nem akadályozó és az ökológiai vízkészletet megőrizni képes műtárgyak építése. A XX csatorna HUKN20002 KjtT területén húzódó Szalag- és Peszéri-erdők közötti szakaszán jelenleg három bukó típusú földgát tart vissza természetes vízkészleteket. A hatékony vízmegőrzést további hét földgát elhelyezésével lehetne biztosítani (javasolt helyek EOv koordinátái: 1./ 669327, 197042, 2./ 669435, 196553, 3./ 669438, 195768, 4./ 670036, 195410, 5./ 670930, 194811, 6./ 671395, 194268, 7./ 672690, 194400.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A belvizes szántók gyepesítése és a csatornán történő hatékony – legalább 50 cm talajvízszint emelkedést eredményező - vízmegőrzés révén 1056 hektár erdőben 20-30%-kal nagyobb éves fahozam növekmény, biztosabb erdőfelújítás és közel 700 hektár gyepen 20-50%-kal nagyobb fűhozam növekedése várható. Mindez hatékonyabb védelmet nyújt a klímaváltozás hatásaival szemben és biztosítani képes az erdők fenntartását és helyreállítását. A kezelési egységen javasolt beavatkozások révén nagyobb gazdasági haszon és kedvezőbb természetvédelmi állapot alakul ki, mint jelenleg.

KE-31 kezelési egység

Inváziós lágyszárú borította folt.

(1) Meghatározása: Amerikai aranyvessző fajok uralta folt.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OD.

(3) *Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok*

A kezelési javaslatok alapját a gyepterületek fenntartását biztosító legeltetési és kaszálási tevékenységet befolyásoló előírások képezik.

a) *Kötelező előírások és korlátozások*

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) *Önkéntesen vállalható előírások*

- Tárcsázás nem megengedett (GY10).
- Hengerezés nem megengedett (GY11).
- Kiszántás nem megengedett (GY13).
- Tüzpászták létesítése nem megengedett (GY15).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22).
- A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező (GY25).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34).
- Legeltetési sűrűség 0,6-1,0 állategység/ha (GY43).
- A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY44).
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57).
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY59).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67).
- Legeltethető állatfaj: lófélék (GY70).
- Kaszálás június 15. után lehetséges (GY72).
- A gyepeket évente legalább kétszer kell kaszálni (GY81).
- A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül (GY109).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117).
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető (VA03).

(4) *Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:*

A kezelési egység területén az inváziós növények állományát teljesen fel kell számolni mezőgazdasági eszközök alkalmazásával mocsárréti élőhelyet helyreállítva.

(5) *Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:*

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(6) *Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok*

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

Amerikai aranyvessző (Solidago spp.) fajok uralta kezelési egység, amely veszélyt jelent a környező jelölő élőhelyekre, ezért a gyep intenzívebb hasznosítása javasolt.

KE-32 kezelési egység

Őshonos fa- és cserjefajokból álló fásor. Megőrzése indokolt.

(1) Meghatározása: fásorok.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): RA.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

- Erdészeti tevékenységet érintő kezelési javaslatok. A fásítást alkotó őshonos fafajok egyedeinek tőszáma továbbá a fák átlagos életkora fahasználat miatt nem csökkenhető 50 év alá (**Menüsorba nem illeszthető előírás1**).
- Az inváziós növények teljességre törekvő tartós eltávolítása a fásításból (**Menüsorba nem illeszthető előírás2**).

a) Kötelező előírások és korlátozások

Az erdőtörvény fásításokra vonatkozó előírásai.

b) Önkéntesen vállalható előírások

- A jelölő fajok és élőhelyek szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró (2009. évi XVIII. tv. szerinti) szabad rendelkezésű erdők és fásítások részletes állapotleírása és a változások vezetése (E02).
- Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően (E68).
-
-

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

Nem releváns.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező területfejlesztés, valamint a bányászati tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységet képező fásorokat főként őshonos fák alkotják. A fák életkora változó, gyakoriak az idős faegyedek. A koreloszlás fenntartása, az idős faegyedek megőrzése kívánatos.

KE-33 kezelési egység

Minden olyan kezelési egység, amelyre jelen fenntartási terv keretein belül kezelési javaslat nem indokolt.

(1) Meghatározása: Földutak, erdei nyiladékok, telephelyek és roncsterületek, cserjés folt, fasor.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): U4, U10, U11, P2, RA.

(3) Gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslatok

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz kötődő kezelési javaslat nem került megállapításra.

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 rendelet előírásai.

b) Önkéntesen vállalható előírások

Önkéntes előírások nem kerültek megállapításra.

(4) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(5) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítésre vonatkozóan korlátozás nem került megállapításra.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén nem a Natura 2000 fenntartási célok megvalósulását eredményező tevékenység tiltása javasolt.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területére nem indokolt előírás javaslatot tenni.

3.2.2. Gazdálkodáshoz köthető és a KJTt teljes területére vonatkozó előírások

Az alábbi előírások minden kezelési egység vonatkozásában a KJTt teljes területére értendők, a kezelési előírásokat tartalmazó menüben nem szerepelnek ezért a 3.2.1.1. fejezetben külön nem jelennek meg:

Vadgazdálkodási előírás javaslat:

A KJTt területével érintett vadászterületen a vaddisznó (*Sus crofa*) egyedszámának legalább 50%-os, míg a kocaéknak legalább 60%-os csökkentését javasolt végrehajtani.

Magyarázat: A KJTt-t érintő vadászterület(ek) területén jelentkező természetvédelmi vadkárt, döntően a vaddisznó okozza, amely a gyepsterületek feltúrásával, jelentős számú homoki nőszirm és orchidea gumó elpusztításával jár. A homoki nőszirmnak jelentős állomány csökkenése következett be

ennek következtében. A megzavart felszíneken az inváziós növények könnyen megtelepednek, a rétek gyakran kaszálásra alkalmatlanná válnak vagy talajfelszínt sértő beavatkozások révén állítható helyre. Az egyre növekvő kiterjedésben jelentkező károk 2010. év óta elviselhetetlen mértéket kezdenek ölteni. Évente több tíz hektárra tehető a gyepes és erdei jelölő élőhelyek aljnövényzete tartós elpusztításának mértéke, amely 6 éves ciklusonként több százalékkal csökkentheti a HUKN20002 KJTT területén a kékperjés láprétek (6410*) kiterjedését, illetve teljesen felszámolhatja a homoki nőszirm populációját. E folyamat megállítása céljából szükséges a vaddisznók drasztikus létszámapasztását elkezdeni.

3.2.3. A természetvédelmi kezelő erdőtervezett erdőkre az erdészeti hatóságnak adott állásfoglalása

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság erdőtervezés során az erdészeti hatóság részére adott erdőrészlet szintű természetvédelmi kezelői állásfoglalásából azon előírásokat ismertetjük, amelyek a 3.2. Kezelési javaslat fejezetben nem szerepelnek:

Községhatár	Tag	Részlet	Természetvédelmi kezelői javaslat
Kunpeszér	1	A	A TI megkezdése előtt a közelítő utak kijelölését a természetvédelmi örrel közösen kérjük végrehajtani, az erdőrészlet ÉK-i részével határos 6260 homoki gyep védelme érdekében.
Kunpeszér	1	B	A TI során kérjük a BL vegyszeres eltávolítását.
Kunpeszér	1	C	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található. A teljes területet TRV nem támogatjuk, csak az EF által dominált 0,8 ha-on.
Kunpeszér	1	F	Az erdőrészlet NY-i oldalán spontán megjelent NYI egyedek kíméletét kérjük a TI során. Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található
Kunpeszér	2	A	A TKGy megkezdése előtt a gyérítés jelölést kérjük a természetvédelmi örrel közösen elvégezni. Az erdőrészlet DK-i részén jelölő 1,4 ha-os 91E0 és 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található, ezt kérjük a fahasználatból kihagyni.
Kunpeszér	2	C	ATI során törekedni kell arra, hogy az őshonos fafajok elegyaránya ne csökkenjen. A TI megkezdése előtt a közelítő utak kijelölését a természetvédelmi örrel közösen kérjük végrehajtani. Az erdőrészletben 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatók.
Kunpeszér	3	A	A véghasználat után megmaradt hagyásfolt további kihagyását kérjük a fahasználatokból.
Kunpeszér	3	F	Az erdőrészletben 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatók. A véghasználatból kérjük a NYI kihagyni.
Kunpeszér	4	A	Kérjük a megjegyzésben leírtak további fenntartását. Az erdőrészletben 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatók.
Kunpeszér	4	B	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található
Kunpeszér	4	D	Az erdőrészletben 0,35 ha-on jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található, ezt kérjük a véghasználatból kihagyni. A véghasználat megkezdése előtt szükséges a természetvédelmi örrel egyeztetni. A felújítás során a hagyásfolttól 20 méteres sávban az akáccal történő felújítást kérjük elhagyni.
Kunpeszér	5	A	Az erdőrészlet D-i határán a védett Szent László tárnics néhány töves állománya található. Az erdőrészletben jelölő 6260 homoki gyepfoltok találhatók
Kunpeszér	5	B	A véghasználatot nem támogatjuk, legnagyobb részt cserjés, az akác kitermelése nem gazdaságos az erdőgazdálkodó véleménye szerint, a HNY kitermelése veszélyezteti a jelölő élőhely fennmaradását. Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található. Az erdőrészlet É-i határán a védett Szent László tárnics néhány töves

			állománya található.
Kunpeszér	5	C	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	5	E	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	6	B	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található, ezt kérjük a véghasználatból kihagyni. A véghasználat megkezdése előtt szükséges a természetvédelmi őrrrel egyeztetni.
Kunpeszér	6	D	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található. A TKGY megkezdése előtt a gyérítés jelölést kérjük a természetvédelmi őrrrel közösen elvégezni.
Kunpeszér	6	F	A véghasználatból továbbra is kérjük kihagyni. Az erdőrészetben védett héja és fekete harkály fészkel.
Kunpeszér	6	G	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található. 5 % hagyásfoltot kérünk kijelölni a természetvédelmi őrr bevonásával.
Kunpeszér	7	A	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található. A 2009/2010 telén fennhagyott hagyásfacsoportok további fennhagyását kérjük.
Kunpeszér	7	B	Helyi védett terület.
Kunpeszér	7	C	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	7	D	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található. Az északi tisztáson található a védett Szent László tárnics néhány töves állománya.
Kunpeszér	7	F	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	7	H	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	7	K	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	7	L	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	8	A	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	8	B	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	8	C	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	8	E	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	8	F	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	9	B	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	9	E	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	9	F	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	9	G	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	10	A	A TI során kérjük a természetvédelmi őrr bevonását a közelítő utak kijelölésébe.
Kunpeszér	10	D	A TI során kérjük a természetvédelmi őrr bevonását a közelítő utak kijelölésébe.
Kunpeszér	10	E	A TI során kérjük a természetvédelmi őrr bevonását a közelítő utak kijelölésébe.
Kunpeszér	10	F	A véghasználat megkezdése előtt 8 % NYI hagyásfacsoport kijelölését kérjük a természetvédelmi őrr bevonásával.
Kunpeszér	10	G	Az erdőrészetben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész

			található.
Kunpeszér	10	K	A TI során kérjük a természetvédelmi őr bevonását a közelítő utak kijelölésébe. A fahasználat során törekedni kell arra, hogy a HNY elegyaránya ne csökkenjen.
Kunpeszér	11	B	Kérjük a TI során a KST egyedek kíméletét. Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	11	E	A 2009/2010 telén elvégzett véghasználat során fennhagyott hagyásfacsoport és a különálló KST hagyásfák további meghagyását kérjük, jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész. A hagyásfacsoportban egerészölyv fészkel, jelölő élőhely.
Kunpeszér	12	B	A TKGY megkezdése előtt a gyérítés jelölést kérjük a természetvédelmi őrrel közösen elvégezni. Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található, itt a fahasználat elhagyását kérjük. Az erdőrésztletben lévő 6260 homoki gyepten védett növények tenyésznek. A TKGY során sem a gyept, sem a jelölő élőhelyfolt közelében 20 m-es sávban akác nem vágható ki, csak vegyszeres kezelés esetén.
Kunpeszér	12	C	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	13	A	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	13	C	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	13	D	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	14	A	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	14	C	Gyöngyvirágos tölgyes, Natura 2000 jelölő élőhely.
Kunpeszér	15	A	A korábbi véghasználatok során meghagyott hagyásfoltok további meghagyását kérjük. Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	15	D	Az erdőrésztlet jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	15	E	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	16	A	A korábbi véghasználatok során meghagyott hagyásfoltok további meghagyását kérjük. A természetvédelmi őr bevonása szükséges. Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	16	B	A korábbi véghasználatok során meghagyott hagyásfolt további meghagyását kérjük. A természetvédelmi őr bevonása szükséges. Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrész található.
Kunpeszér	16	D	Az erdőrésztlet jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	16	F	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	19	A	A véghasználatból kérjük a KST csoportokat kihagyni, 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek. A hagyásfoltok kijelölésébe a természetvédelmi őr bevonni. A 19 C-vel határos, 20 m széles védősávban nem sarjztatható az akác, mert terjedése fenyegeti a szomszédos, kiemelkedő értékű 9110 élőhelyet. Itt vagy ne történjen TRV, vagy őshonos fafajú védőgyűrű telepítendő felújítás során.
Kunpeszér	19	C	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	19	F	A vághasználatból kérjük a KST csoportokat kihagyni, 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek.
Kunpeszér	19	H	A vághasználatból kérjük a KST csoportokat kihagyni, 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek.
Kunpeszér	19	I	Intenzíven terjedő tájidegen fafajjal nem újítható fel a 19C veszélyeztetésének elkerülése érdekében.
Kunpeszér	19	K	Az erdőrésztletben jelölő 9110 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.

Kunpeszér	20	A	A véghasználat megkezdése előtt 5 % HNY dominálta hagyásfolt kijelölését kérjük a természetvédelmi őr bevonásával. Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	20	B	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak. A TI során törekedni kell arra, hogy az akác elegyaránya ne csökkenjen.
Kunpeszér	20	G	A 20TI-al szomszédos, 20 m széles védősávban nem vágható ki akác, vagy csak vegyszeres előlés mellett, a 6260 gyepek védelme érdekében (sarjterjedés megelőzése).
Kunpeszér	22	C	Az erdőrészlet jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	22	D	Az erdőrészlet jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	22	E	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	22	F	Az erdőrészlet jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes.
Kunpeszér	22	H	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	23	B	Az erdőrészlet jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	23	E	A TI során törekedni kell arra, hogy az akác elegyaránya ne növekedjen.
Kunpeszér	23	I	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak, a fahasználat ne érintse.
Kunpeszér	25	A	A véghasználat megkezdése előtt hagyásfolt kijelölését kérjük a természetvédelmi őr bevonásával. Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	25	B	A TI során törekedni kell arra, hogy az HNY elegyaránya ne csökkenjen.
Kunpeszér	25	C	A TI során törekedni kell arra, hogy az HNY elegyaránya ne csökkenjen.
Kunpeszér	25	D	A véghasználat során az erdőrészlet K-i sarkában álló KST csoportot kérjük a véghasználatból kihagyni, jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészt.
Kunpeszér	25	E	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	25	F	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	25	G	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	25	H	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	25	I	Az erdőrészlet D-i felén a két nagy FRNY ikerfa kihagyását kérjük a véghasználatból.
Kunpeszér	25	J	Az erdőrészlet jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	25	L	Az erdőrészlet jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	26	A	A véghasználat után megmaradt hagyásfolt további kihagyását kérjük a fahasználatokból.
Kunpeszér	26	B	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	26	C	5 % hagyásfolt kijelölését kérjük. A véghasználat megkezdése előtt kérjük bevonni a természetvédelmi ört a hagyáscsoport kijelölésébe. A felújítást során a sarjadztatást kérjük előnyben részesíteni.
Kunpeszér	26	D	A TI során törekedni kell arra, hogy az akác elegyaránya ne növekedjen. Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	26	F	A 2009/2010 telén végzett fahasználati munkák után fennmaradt hagyásfák, hagyásfoltok további fennhagyását kérjük.
Kunpeszér	26	G	Az erdőrészletben jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	26	I	A TI során törekedni kell arra, hogy az HNY elegyaránya ne

			csökkenjen.
Kunpeszér	26	J	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	26	K	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	26	M	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	26	N	
Kunpeszér	26	O	A TI során törekedni kell arra, hogy az HNY elegyaránya ne csökkenjen.
Kunpeszér	27	A	A 2009/2010 telén végzett fahasználati munkák után fennmaradt hagyásfák, hagyásfoltok további fennhagyását kérjük.
Kunpeszér	27	B	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	27	D	A véghasználat elhagyását kérjük, az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	27	G	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	27	J	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	27	K	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	27	L	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	27	N	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	27	O	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	27	P	A TKGY során törekedni kell arra, hogy az NYI elegyaránya ne csökkenjen.
Kunpeszér	27	R	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	28	A	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak. A 28T2-vel határos 20m széles védősávban (itt a 6260 és 6410*gyepek védelme érdekében), illetve a 91I0 hagyáscsoportokkal határos 20 m széles védősávban nem újítható fel intenzíven terjedő tájidegen fafajjal (akáccal).
Kunpeszér	28	B	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	28	C	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	32	B	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhely.
Kunpeszér	70	A	5 % hagyásfolt kijelölését kérjük. A véghasználat megkezdése előtt kérjük bevonni a természetvédelmi őrt a hagyáscsoport kijelölésébe. A felújítást során a sarjadztatást kérjük előnyben részesíteni.
Kunpeszér	71	A	Az erdőrészt zárt részeiben védett kardos és fehér madársisak tenyészik.
Kunpeszér	71	B	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak. Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak. Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak. Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak. Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	71	C	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.
Kunpeszér	71	D	Az erdőrészt jelölő 91I0 erdőssztyepp-tölgyes élőhelyrészek találhatóak.

3.2.4. Élőhely-rekonstrukció és élőhely-fejlesztés

Az előző fejezetben ismertetett és kezelési egységként megjelenő forrásigényesebb élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési intézkedések:

továbbá az agresszíven terjedő fás és lágyszárúak visszaszorítása illetve több egymással párhuzamosan alkalmazott erdőszerkezet átalakítás mód a 91I0*, 91N0*, 40A0* és 6260* jelölő élőhelyek regenerációját, a. E célok érdekében a hét legfontosabb javasolt intézkedés:

- A) Vízbázis megőrzés a XX/c és XX csatornákon – a 6410*, 6440 és 91I0* jelölő élőhelyek vízháztartási viszonyainak javítása, a vérfű hangyaboglárka klímaváltozásnak jobban ellenálló populációinak kialakítása céljából,
- B) Előbbi ponttal szoros összefüggésben szántók gyepesítése.
- C) Az agresszíven terjedő fás és lágyszárúak visszaszorítása minden jelölő faj és élőhely megőrzését szolgálja.
- D) Erdőszerkezet átalakítás a 91I0*, 91N0*, 40A0* jelölő élőhelyek hosszabb időtávon belüli helyreállítása érdekében.
- E) A homoki termőhelyeken a cserjések és cserjés akáctemetők felszámolása 40A0*, 6260* és 91N0* jelölő élőhelyek, továbbá a homoki nőszirm korábbi élőhelyeinek helyreállítása érdekében.
- F) A 91I0*, 91N0* regenerációjának biztosítása és korösszetételének javítása és a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) forráspopulációinak fenntartása miatt kezelésmentes állományok kijelölése.
- G) A vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) populációinak megőrzését és terjedését segítő gyepkezelési eljárások kivitelezése.
- H) Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) forráspopulációk kialakítása miatt egyes nádasok és rekettyések átalakítása üde rétekké.
- I) A szarvas álganéjtűró (*Bolbelasmus unicornis*) élőhelyeinek - az erdei tisztásoknak a helyreállítása.
- J) Fagyalos, magyar körises, illetve veronikás és csormolyás erdőszegélyek kialakítása a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) számára.
- K) Erdei legeltetés tisztásokon a magyar ősziaraszoló (*Chondrosoma fiduciarium*) potenciális élőhelyeinek fenntartása és kialakítása céljából.
- L) A Peszéri-erdőben arborétum kialakítása.

A javasolt intézkedések részletesebb kifejtése:

A)

A területen végbemenő kiszáradást - főként az emberi hatásnak és ez esetben kisebb részben az éghajlati okoknak egyaránt tulajdonítható - regionális talajvízszint-csökkenés idézi elő. Regionális szintű, vízgazdálkodást javító, vízmegőrzést fokozó intézkedésekkel rövidtávon mérsékelhető lenne a kiszáradás.

A HUKN20002 KJTT. talajvízszint csökkenését alapvetően három tényező idézi elő: a belvízelvezető csatornák létrehozása és működtetése, a homokterületek természetes növényzettől nagyobb vízfelhasználású kultúrái (felszínhasználat), a klimatikus viszonyok megváltozása. Utóbbira gyógyírt kevésbé találhatunk regionális vagy akár állami szinten, mivel globális háttérre vezethető vissza a felmelegedés. A másik három tényező, helyi beavatkozások és kisebb régióra kiterjedő intézkedések révén csökkenthető. A csatornák funkciójának megváltoztatására illetve egyes szakaszok betemetésére tett javaslatok engedélyeztetési eljárásának elindítását megelőzően vízügyi hatásvizsgálat készítése javasolt:

- A KE-29 kezelési egység részét képező XX/c jelű csatorna felső szakasza a HUKN20003 KJTT-ben fekszik. A csatorna öblözetében gyepek és erdők, illetve homokbuckatetőn egy állattartó telep és lakott tanya helyezkednek el.

A csatorna HUKN20002 szakaszán 2001-ben cserjeirtást végeztek illetve félszelvényben növényzet mentesítették a medret. Akkor a munkálatokat azért nem végezték el, mert a XX csatornába nincs közvetlen betorkollása a XX/c jelű csatornának, így a csatorna felső szakaszáról érkező vizeket nem képes elvezetni. A csatorna HUKN20003 szakaszán annak elkészítése óta – több mint 60 éve- nem történt vízügyi jellegű beavatkozás, ennek megfelelően a meder feliszapolódott. Mivel a csatorna felső szakaszairól az alsóbb szakasz felé vízvezetési hatás figyelhető meg, ezért 2002-2005. évek között az érintett helyi gazdálkodók két földgátat emeltek a mederbe.

A csatorna ugyan nem lát el belvízmentesítést, még is drénezi a közvetlen környezetét, amely hatás megszüntetése érdekében javasolt a meder szakaszos felszámolását elvégezni, oly módon, hogy 100 méteres szakaszok betemetését követően 50 méteres szakaszokat megőriznek a vizes élőhely funkció fenntartása érdekében.

- A KE-30 kezelési egység a XX csatorna HUKN20002 KJTT-ben áthaladó 5,3 km hosszú szakasza. A csatorna ezen szakaszán utoljára az 1960-as években végeztek fenntartási munkálatokat. A több mint 50 éves nyugalomnak köszönhetően medrében természetközeli állapotok uralkodnak. A csatorna kétoldali depóniája – járótja – teljesen benövényesedett fászszerűakkal. A XX csatorna érintett szakaszának öblözetében cca. 1056 hektár erdő, 700 hektár gyep továbbá turján és mindösszesen 114 hektár - ebből 75 hektár belvizes - szántó helyezkedik el. 2005. évtől 3 bukó típusú földgát funkcionál a csatorna Szalag-erdő és Peszéri-erdő közötti, kizárólag gyepeket és erdőket érintő szakaszán. A földgátak működése óta eltelt 9 évben két átlagot meghaladó vízhozamú időszak volt (2005-2006., 2010-2011. évek), amelyek közül utóbbi az elmúlt 150 év legcsapadékosabb évének is bizonyult. Ennek ellenére a vízmegőrzéssel kapcsolatban panaszról nincs tudomásunk. Az elhelyezésre javasolt hét darab földgát közül háromnak az lenne a funkciója, hogy a már elhelyezésre került földgátakkal érintett szakaszokat további szakaszokra ossza. A földgátak között a csatorna medrének lejtése olyan jelentős, hogy az átbukási szint elérésekor a földgátak alvízi oldalán maximum 20-40 cm-es vízoszlop tud kialakulni, míg a felvízi oldalán 1,1-1,8 vízoszlop van. Ezen a szakaszon a javasolt földgátak egyenletesebb vízmegőrzést képes biztosítani. Annak érdekében, hogy a megőrzött vizek ténylegesen betöltsék ökológiai funkciójukat és a vízmegőrzés hatékonyságát is biztosítsa, nevezett csatorna földgátak közötti szakaszai között a legmélyebb fekvésű részeken a csatorna depóniájának megbontása javasolt. Így a vizek az üde réteken meanderezve jutnak vissza a csatornába, ugyanakkor a csatorna depója nem okozza a réteken bepangó vizek kialakulását.

Az újonnan kialakításra javasolt hét darab földgátból négy, a csatorna Szalag-erdei vadászház átjárótól a torkolat felé húzódó szakaszon kerülne kialakításra. Ezen földgátak elhelyezése akkor valósítható meg, ha már nem okoznak belvízi elöntési kárt a rendszeresen belvízjárta 75 hektár szántón - ezzel összefüggésben lásd a következő pontot. Az itt javasolt földgátak megvalósítása KJTT üde rétjeinek fenntartását és azokon jelentősebb fűhozamot, továbbá a Peszéri-erdőben a 9110 jelölő élőhely regenerációját, valamint a nagyobb éves fahozam növekmény és sikeresebb erdőfelújítások révén az erdőgazdálkodást tenné sikeresebbé.

B)

A KE-2 kezelési egység a visszagyepesítésre javasolt rendszeresen belvízjárta szántóföldeket határolja le. A XX csatorna Szalag-erdei átjárótól a torkolat felé húzódó szakaszán a természetes vízkészlet megőrzésnek előfeltétele az e pontban javasolt élőhely-rekonstrukció kivitelezése. Az érintett szántóföldek 10%-án 5 évből egyszer sem, 30%-án 5 évből 1 alkalommal, további 30%-án 5 évben maximum kétszer, míg 30%-án 5 évben maximum

háromszor lehet érdemi szántóföldi növénykultúrát betakarítani. Figyelembe véve az itt rendszeresen termelt növénykultúrákat, ki lehet jelenteni, hogy a művelést az agrártámogatási rendszer teszi eredményessé.

C)

A füves élőhelyek jellemzően nem vagy 5% alatt fertőzöttek inváziós lágyszárúakkal, ezért az inváziós növények irtására javasolt helyszínek főként erdőterületek.

Az elkövetkezendő 10 éves időszakon belüli végrehajtással az összes inváziós növény teljességre törekvő tartós eltávolításával érintett Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott terület (beleértve az erdőszerkezet átalakítással érintett erdőket is) 479,91 hektár. Az érintett gyepek művelési ágú területeken az inváziós növények borítását összesen 2,6 hektárra becsüljük.

D)

Az erdőszerkezet átalakításra javasolt helyszíneknek két köre van. A 10 éven belüli (109,4 hektár) illetve azon túli (79,3 hektár) végrehajtású helyszínek. Az erdőszerkezet átalakításkor elsődleges cél, hogy idegenhonos fafajú faállomány helyén őshonos kerüljön kialakításra. Ez esetben nem elsődleges, hogy a telepítéskor fajokban gazdag erdők szülessenek. Azt egy vágásfordulóval később a spontán betelepülő őshonos fafajok köre is biztosíthatja.

E)

Az erdészeti hatóság illetve a KEFAG Zrt. állásfoglalása alapján a KE-14A, KE-14B kezelési egységek területén az idegenhonos növényfajok körének minél teljesebb eltávolítása révén illetve a cserjések részterületének eltávolításával felnyíló erdők kerülhetnek kialakításra. Az erdészeti hatóság szakvéleménye szerint az idegenhonos növények és cserjések ritkítása eredményeként azonban a záródás nem csökkenhet 40% alá. A felnyíló erdőben az arra alkalmas helyszíneken a gyepközösség helyreállítása javasolt. A tevékenység buckásokon kialakított akáctemetőkön és cserjéseken illetve azokkal mozaikosan megjelenő változó természetességű homoki gyepeken tervezett. A rekonstrukcióval 119,3 hektár érintett, amelyen előre nem tervezhető kiterjedésben árnyékolt 6260* jelölő élőhely kerülne kialakításra.

Hosszabb időtávon tisztások létrehozása valamint a gyepek helyreállítása javasolt. A területen a talaj minimális bolygatásával kerülnének elvetésre a zárt- és nyílt homokpuszta gyepi növényfajok szaporítóképletei (egy- és kétszikű fajok egyaránt). Amennyiben az erdőtörvény a későbbiekben lehetővé teszi a nyiladékok mellett elhelyezkedő vagy gyepekkel határos tisztások kezelése a későbbiekben legeltetés volna.

A KE-15 kezelési egység területein szintén felnyíló erdők kialakítása a cél, azzal a lényeges különbséggel, hogy ez esetben erdőssztyepp 91I0* és 91N0* jelölő élőhelyek mozaikjai keletkeznek.

A KE-14A, KE-14B és KE-15 kezelési egységek egyes foltjain belül az arra alkalmas részterületek érintettek a 40A0* jelölő élőhely helyreállításával (a helyreállításhoz javasolt fajlistát lásd KE-4 kezelési egység (4). pontjánál).

F)

Mindazon idősebb erdő a KE-16 kezelési egységbe került, amelyeken az elkövetkezendő 20 évben az idegenhonos növények teljességre törekvő tartós eltávolításán túl egyéb tevékenység nem folytatható. Ugyanakkor ezek közül kerül ki a Peszéri-erdőben örökérdőként kezelt az összes erdőterület 20 %-át kitevő erdőállományok is. A KE-16 kezelési egység lehatárolását 2 évtized múltán javasolt újragondolni, amikor a KE-17-25 kezelési egységbe tartozó erdőrészekben az élőhely rekonstrukciós beavatkozások eredményei egyértelműen megállapíthatók lesznek. Ez a lehetőség bizonyos mértékű átjárhatóságot biztosítana a kezelt és nem kezelt erdők között.

A kezeletlen élőhelyek közé sorolható a KE-18 is, ugyanis területén a terjedő fásszárúak visszaszorításán túl egyéb tevékenység ellenjavalt.

G)

A vérfű hangyaboglárka védelmét elsősorban a kaszálás időpontjai, mivel a lepke hernyója a hangyák várában fejlődik, a fullánkos hangyák (*Myrmica* spp.) szoliter várainak legalább részbeni meghagyását elősegítő fűtarló magasság meghatározása és a fennhagyott vérfüves láprétek sávjainak megfelelő szélessége szavatolhatja. A faj tényleges és potenciális élőhelyén ezen kritériumok mind előírásra kerültek, amelynek biztosítása révén stabil populációk kialakulása várható.

H)

Az évtizedekkel korábban legeltetéssel és kaszálással kezelt a jelenben elrektyédett vagy nádasodott turjánok területének legalább 60%-át helyreállítjuk, a nagy tűzlepke minden nemzedéke számára megteremtjük az élőhelyet. Ez esetben is stabil populációk létrehozása a cél.

I)

A HUKN20002 KJTT területén az eddig észlelt szarvas álganjtúrókat főként az erdei tisztásokon észlelték. Ezen területek folyamatosan biztosították a faj fennmaradásához szükséges életfeltételeket. A tisztások nem kezeltek, ezért 2 évtized alatt a cserjék borítása jelentősen növekedett. A szarvas álganjtúró élőhelyeinek fenntartása érdekében a cserjéket ki kell irtani, és a gyepeket extenzív legeltetésben szükséges részesíteni, így a populációk életképességét biztosítva.

J)

A díszes tarkalepke élőhelyeinek fenntartásán túl a KE-26 kezelési egység területén javasolt beavatkozások újabb élőhelyek kialakítását célozzák meg, amely révén az egyes populációk állandó kapcsolatot tudnának fenntartani. A megfelelő termőhelyeken, főként a mélyebb fekvésű - jobb vízgazdálkodású - sávokban magyar kőris és fagyal kerülne telepítésre, illetve ugyanitt a szegélyekben veronika és csormolya fajok állományait hoznák létre.

K)

A magyar ősziaraszoló főként kutyatejekben (*Euphorbia* spp.) gazdag száraz- és félszáraz gyepekben fordul elő. A legelés/legeltetés hiánya miatt azonban a kutyatejek visszaszorultak, ezért a fajnak nem ismert életképes populációja. A tisztások legeltetése révén a kutyatej félek felszaporodása várható, amely a faj újbóli megjelenésének adna esélyt.

L)

A Peszéri-erdő területén arborétum kialakítása. Az arborétum alapításának célja, hogy területén helyreállásra kerüljön a Peszéri-erdő területén a lecsapolások és erdőgazdálkodás előtti növényzeti és állattani közösség. Mivel a Peszéri-erdő a Duna-Tisza köze minden fásszárúakkal borított típusát, valamint a zombékláptól az évelő nyílt homokpuszta gyepig - a szikesek kivételével - az összes gyep típust magában foglalta, ezért az arborétumokra jellemző szerkezet illetve növényzeti gazdagság biztosítható (lehatárolására tett javaslatot lásd. 16. számú térkép melléklet).

3.2.5. Fajvédelmi intézkedések

A 3.2.1. és 3.2.2. fejezetekben javasolt kezelési egységekhez rendelt fajvédelmi intézkedések érintik a területen előforduló összes jelölő fajt.

A 3.2.2. fejezet E) pontjában foglalt élőhely-rekonstrukciós tevékenységgel érintett KE-14A és KE-14B kezelési egységek területére javasolt a homoki nőszirm ex situ nevelt egyedeinek visszatelepítése. E tevékenységet viszont meg kell előznie a vaddisznó egyedszámának gyérítése. Életképes nőszirm populáció kialakításához legalább 10.000 tő telepítése javasolt.

A 3.2.2. fejezet G)-K) pontjaiban foglalt javaslatok tartalmazzák a fajvédelmi intézkedések adott kezelési egységhez rendelt leírását. A fajvédelmi intézkedések célja, hogy minden jelölő fajnak tartósan biztosítsa a populációik életképességét, illetve újabbakat hozzon létre.

3.2.6. Kutatás, monitorozás

A 2014. évben készített ÁNÉR alapú élőhelytérképet következő alkalommal 7 év múlva javasolt elkészíteni – ugyanis, ha nyer a Peszéri-erdő Life+ pályázat, éppen ekkora várható a befejezése. Az újra térképezéssel a LIFE+ pályázat sikere is monitorozható lenne.

A magyar ősziaraszolót (*Chondrosoma fiduciarium*) a rendszeres vizsgálatok ellenére sem sikerült több mint egy évtizede észlelni a területen. A faj keresését tovább kell folytatni. Évente javasolt a hernyót május közepén illetve az imágót repülési időszakában keresni. A hernyót fő tápnövényein – kutyatej fajokon (*Euphorbia* spp.) –, míg a lepkét nevezett tápnövényekben gazdag száraz és félszáraz gyepekben szükséges keresni.

A szarvas álganéjtűró (*Bolbelasmus unicornis*) nehezen detektálható faj, biológiája kevésbé ismert, ezért egyes populációinak állományváltozása jelenleg nem képezheti vizsgálat tárgyát. Ugyanakkor 3 évente javasolt a már ismert észlelési módszerekkel (május közepétől június végéig terjedő időszakban nagyobb csapadékot követő két héten belül szürkületi és éjszakai lámpázás, valamint a földi gombát kereső nőstények szürkületi keresése) jelenlét-hiány adatokat gyűjteni erdei tisztásokról, legeltetett és kaszált ősgyepekről illetve a faj visszatelepülésének észlelése érdekében óparlagokról. Az így gyűjtött adatok képet adhatnak az eltérő típusú és használatú élőhelyek preferáltságát illetően illetve segíthetnek az állomány dinamika felmérésének kidolgozásában.

A mocsári teknős (*Emys orbicularis*) tavaszi számolását minden évben szükségesnek tartjuk elvégezni.

A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) transzekt menti felmérését évente, míg a teljes területre kiterjedő felmérését három évenként javasolt elvégezni.

A homoki nőszirm (*Iris arenaria*) gyorsan csökkenő egyedszámú populációmérete miatt minden hajtásának megszámlálását magában foglaló felmérését három évenként javasolt megismételni.

A kiskészű aszat (*Cirsium brachycephalum*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*) esetében az év közbeni természetvédelmi őri adatgyűjtés – elegendő e fajok helyzetének megítélése szempontjából.

A réticsík (*Misgurnus fossilis*), lápi póc (*Umbra krameri*), vérfű hangyabogárka (*Maculinea teleius*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), magyar tarsza (*Isophya costata*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) és skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) esetében 6 évenként javasolt egy a teljes területre kiterjedő felmérést elvégezni - a csigafaj esetében minden potenciális élőhelyből mintát véve.

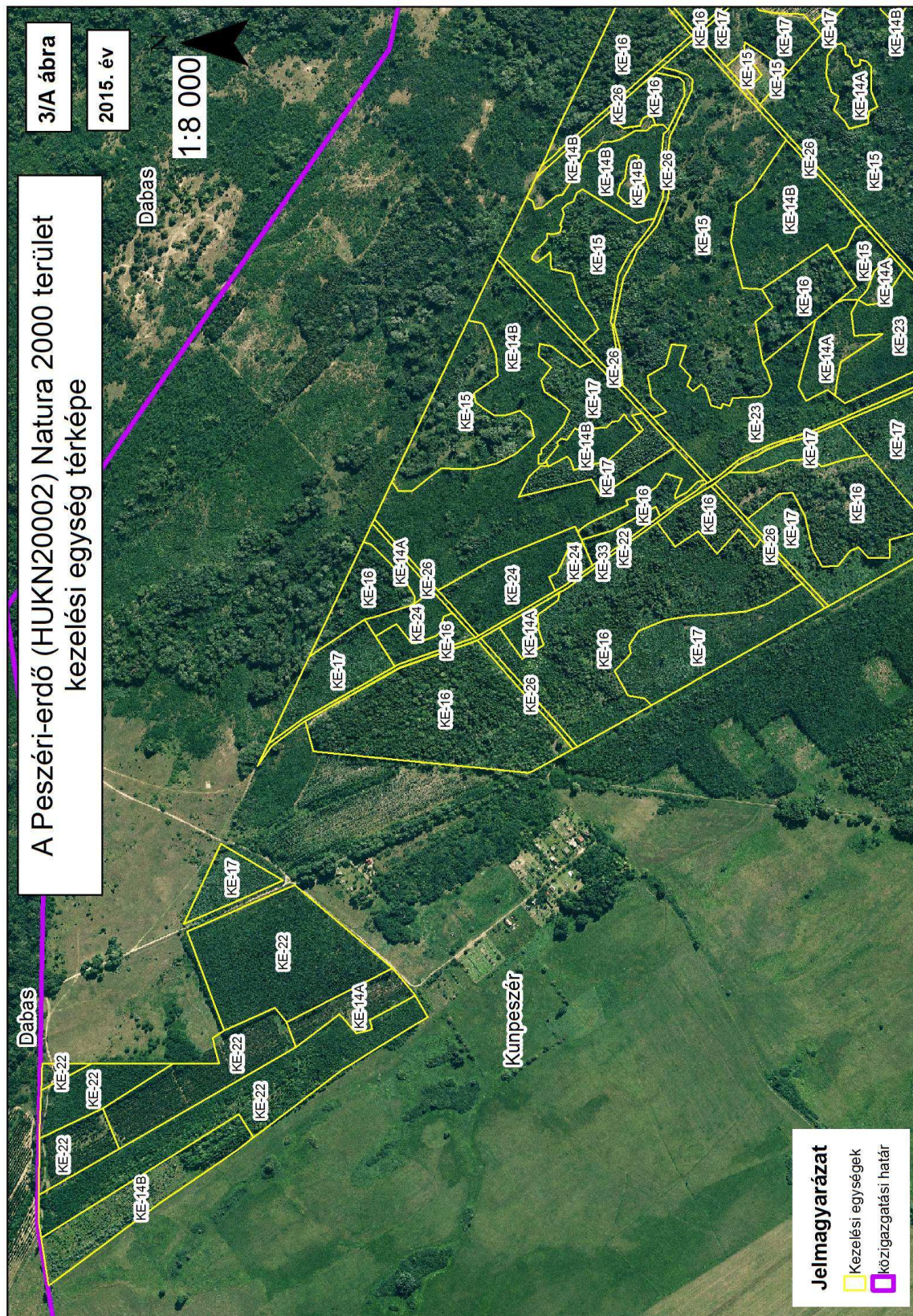
A Peszéri-erdő KJT területén további két jelölő emlősfaj fordul elő, az ürge (*Spermophilus citellus*) és a nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*). Előbbi fajnak egy permanens nyelő populációja van jelen, több előfordulással. Legnagyobb szubpopulációja 100 példány körül van, teljes állománya pedig 500 példány alatt van és a szomszédos HUKN20003 KJT-ben élő jóval nagyobb populációkkal tart szoros kapcsolatot. Az élőhelyek jellege miatt az ürge populáció jelentős és tartós felfutása nem várható, ezért nem javasolt felvenni a jelölő fajok körébe, illetve kutatása sem indokolt. A nyugati pisedenevér jelenlétét 2006. évben sikerült igazolni. Az akkor végzett felmérés kevés adata alapján 100 példányra becsülte a felmérő a teljes populáció méretét. Ahhoz, hogy e faj státuszát el lehessen dönteni, további adatokra lenne szükség, ezért a következő ország jelentés leadásáig legalább 3 évben lenne javasolt felmérni a potenciálisan alkalmas élőhelyeket.

A természetvédelmi célállapot ellenőrizhetősége érdekében:

- az őshonos főfafajú erdőállományok korosztályát az erdőtervi adatok alapján 10 évenként vizsgálni szükséges;
- 6 évenként a kékperjés láprétek (6410) állapotváltozásait monitorozni szükséges. Az állapotváltozást az élőhelyre jellemző növényfajok száma és borítása, valamint a növényzet szerkezete, illetve a területükön előforduló vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) és magyar tarsza (*Isophya costata*) populációk változásainak együttes elemzése alapján javasolt meghatározni;
- 6 évenként vizsgálni szükséges a vizes élőhelyek felületének kiterjedését;
- 6 évenként vizsgálni szükséges a pannon homoki gyepek (6260*), valamint a 40A0* (szubkontinentális peripannon cserjések) kiterjedését;
- A pannon homoki gyepek (6260*) állapotváltozásait monitorozni szükséges. Az állapotváltozást az élőhelyre jellemző növényfajok száma és borítása, valamint a növényzet szerkezete, illetve a területükön előforduló homoki nőszirm (*Iris humilis* spp. *arenaria*) és szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*) populációk változásainak együttes elemzése alapján javasolt meghatározni;
- 6 évenként vizsgálni javasolt a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), homoki nőszirm (*Iris arenaria*) és díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) potenciális élőhelyeinek kiterjedését;
- a 91I0* és 91N0* jelölő élőhelyeken 6 évenként vizsgálni javasolt az inváziós növények jelenlétének mértékét;
- a vaddisznó (*Sus crofa*) állományváltozásának nyomonkövetése a vadgazdálkodó vadlétszám becslései alapján.

3.2.7. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető, 3.2.1. pontban ismertetett kezelési előírások megjelenítése az alábbi 3/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J. térképmellékleteken.

3/C ábra

2015. év

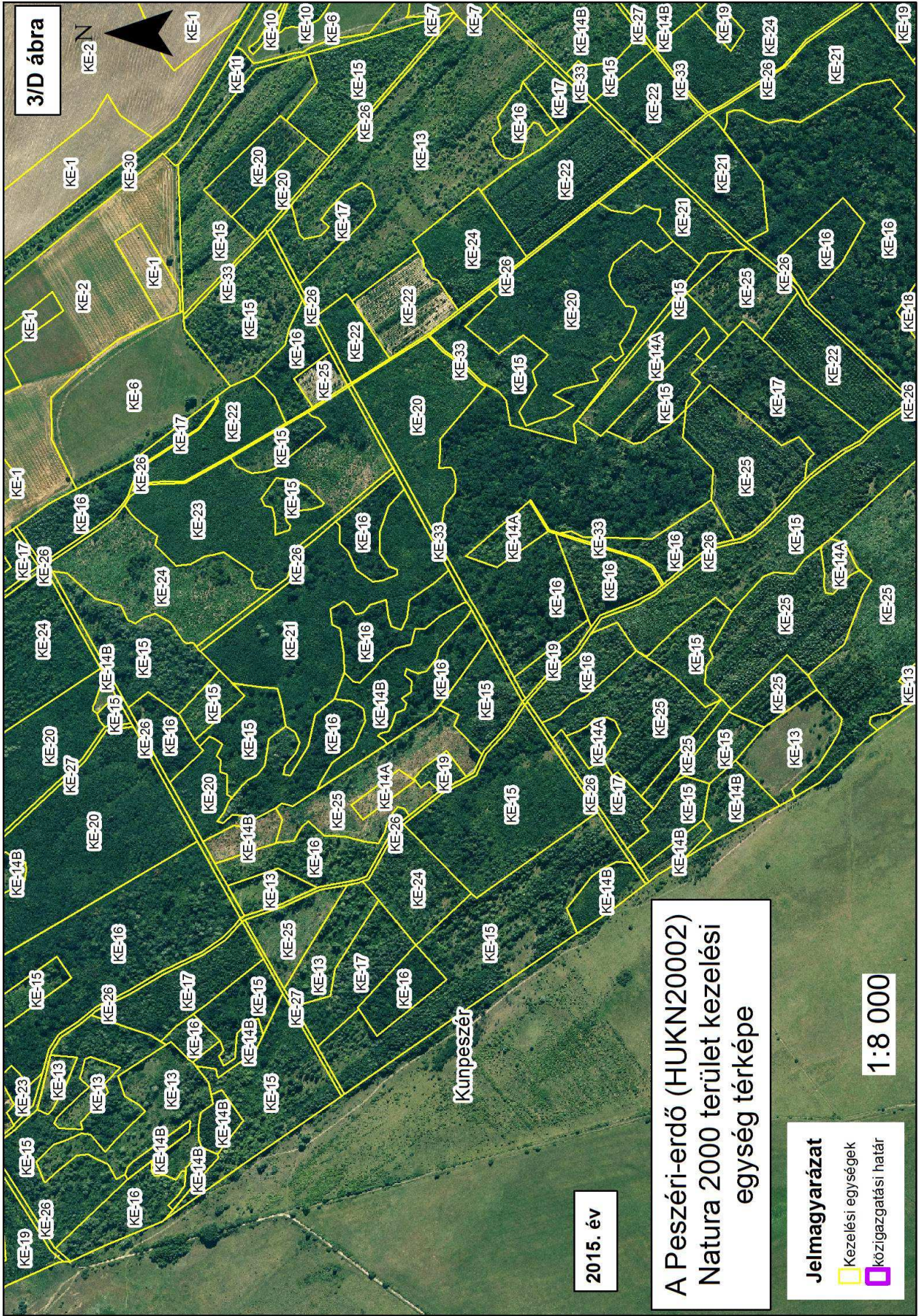
A Peszéri-erdő (HUKN20002)
Natura 2000 terület kezelési
egység térképe

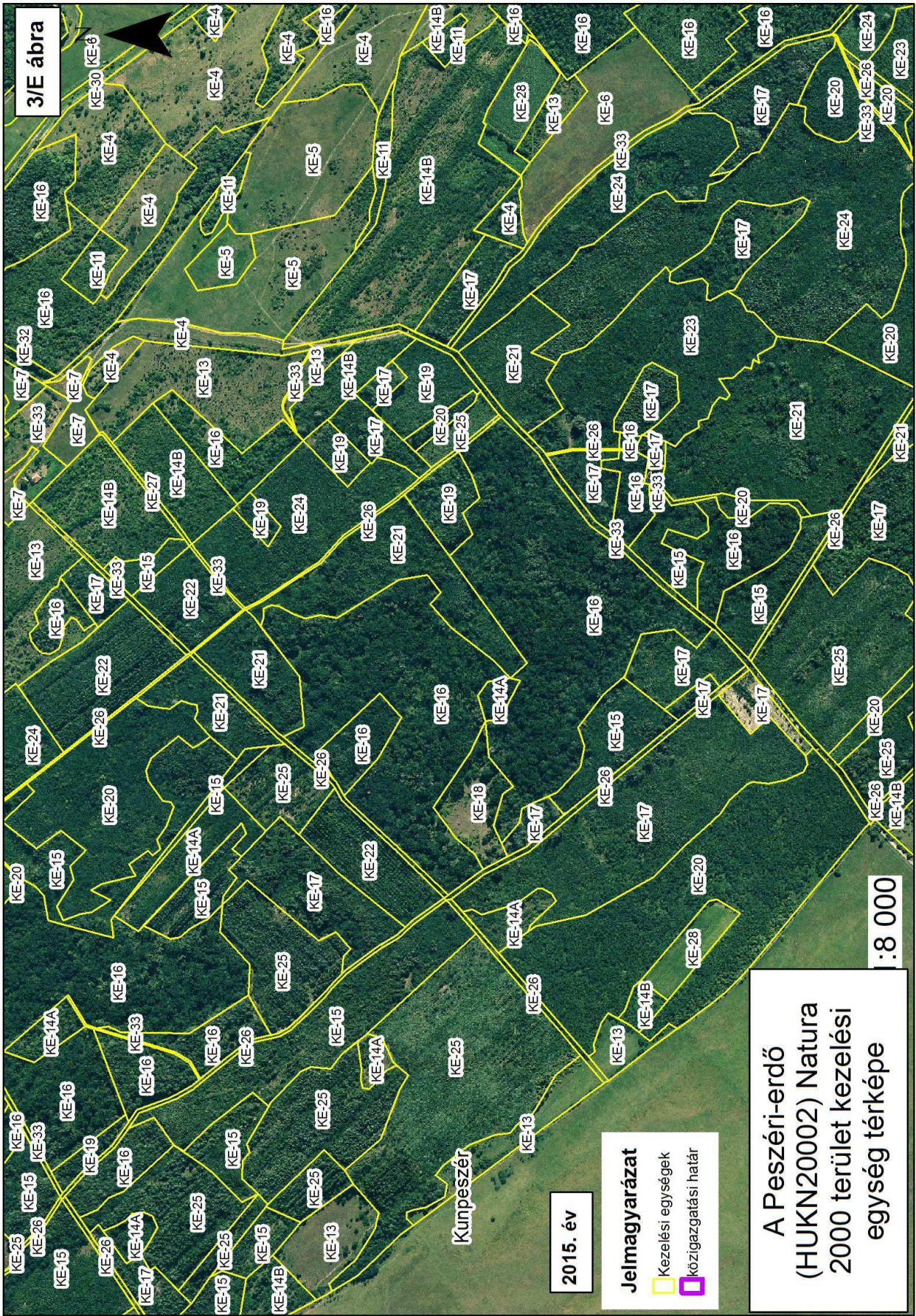
Jelmagyarázat

- Kezelési egységek
- közigazgatási határ

1:8 000

Kunpeszér

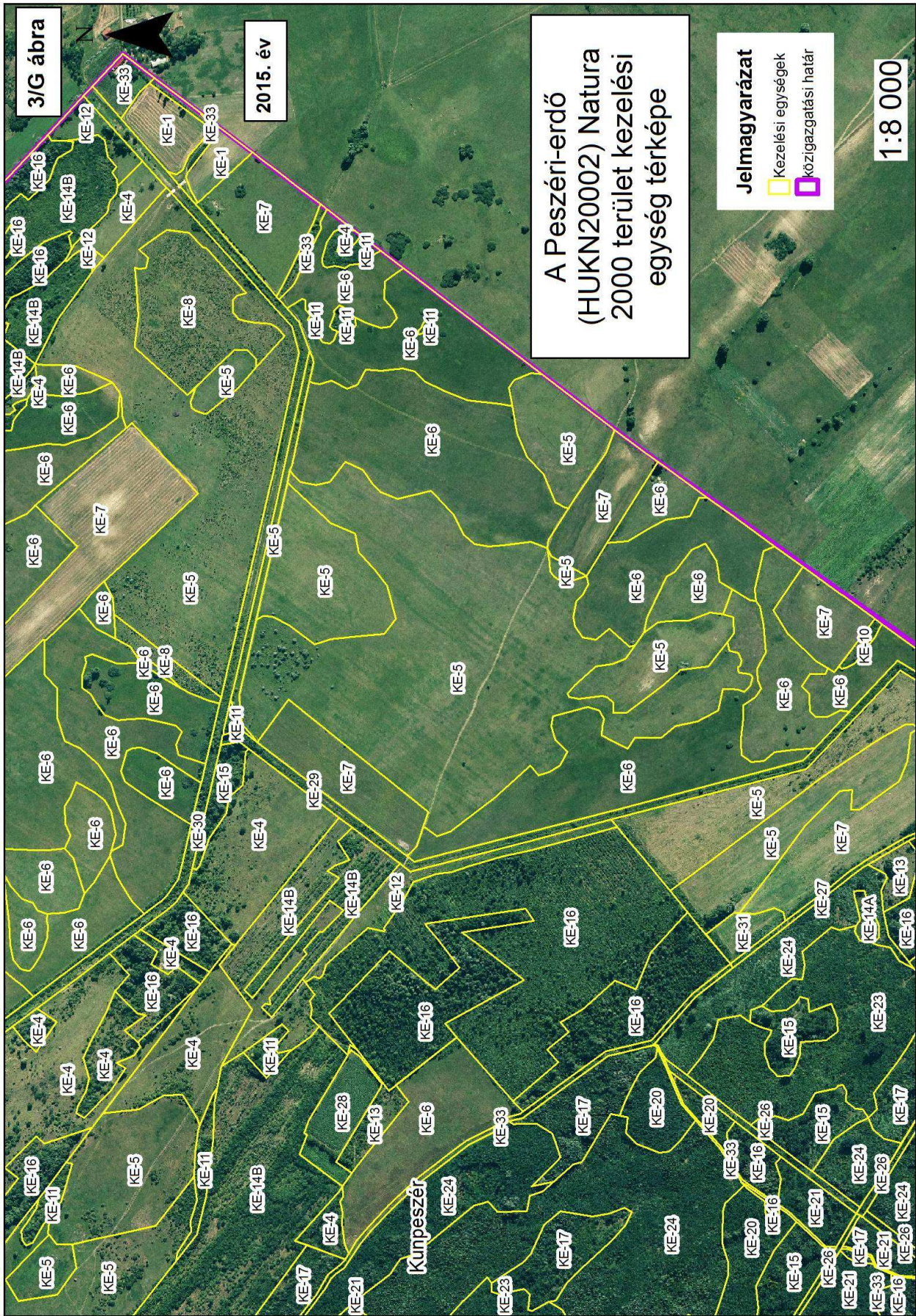
3/E ábra

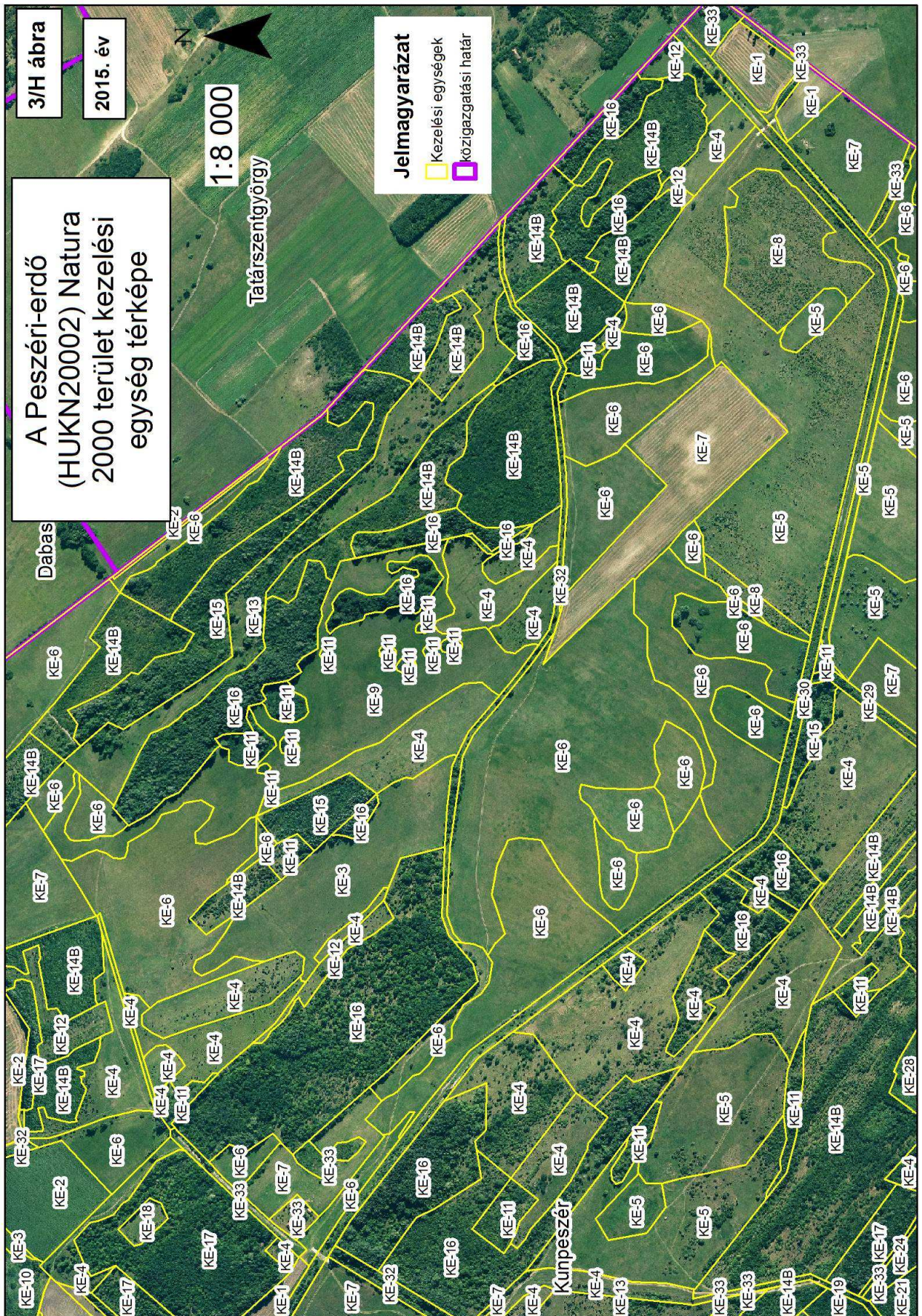
2015. év

Jelmagyarázat
 Kezelési egységek
 közigazgatási határ

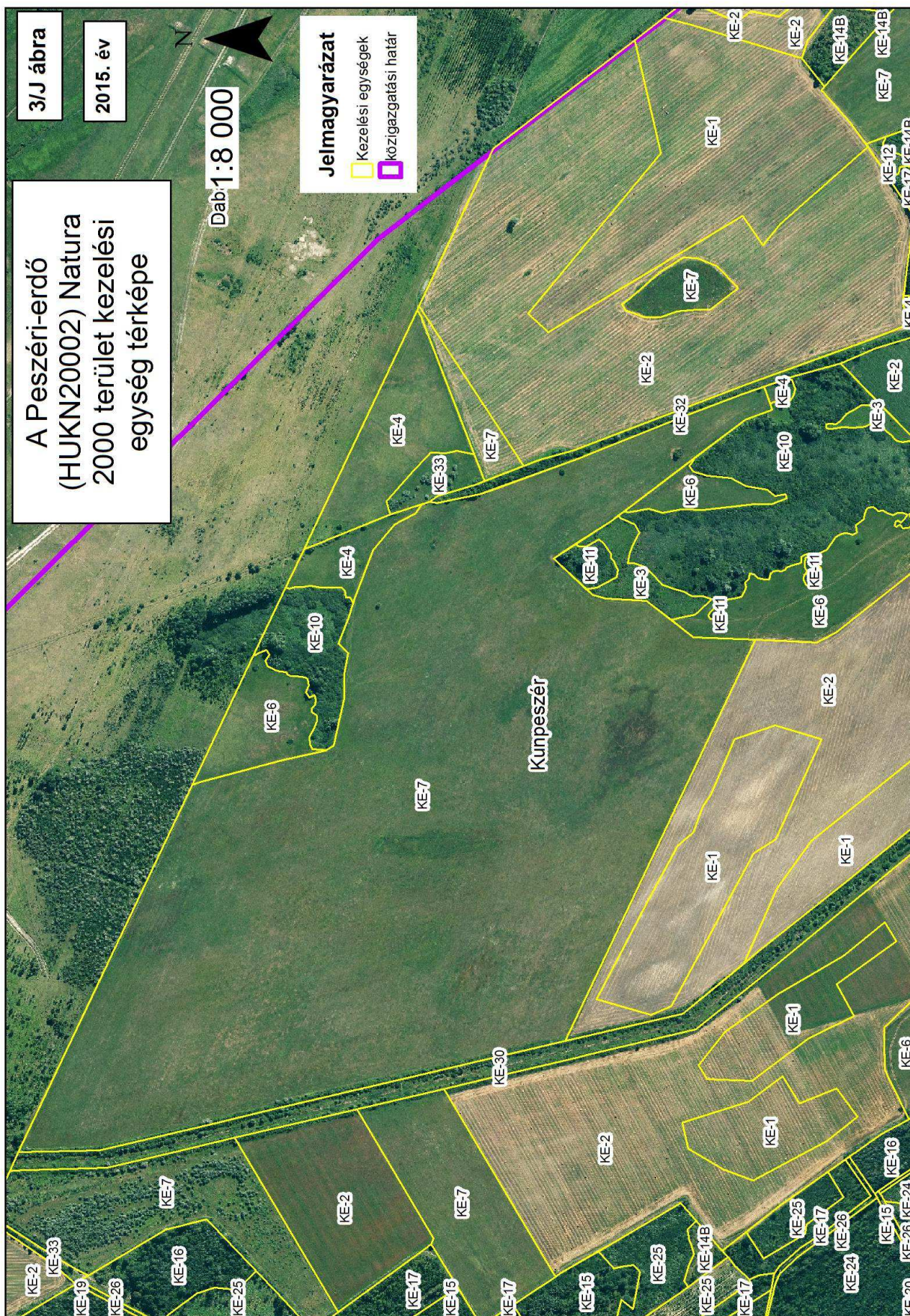
**A Peszéri-erdő
(HUKN20002) Natura
2000 terület kezelési
egység térképe**

1:8 000

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A HUKN20002 KjtT területében helyezkedik el a Kunpeszéri Szalag-erdő TT országos jelentőségű védett természeti terület, amelynek jogszabály által kihirdetett kezelési terve nincs.

A KjtT 75,5 %-a van a Magyar Állam tulajdonában van. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében teljes terület 16%-a van. A 91I0* jelölő élőhely 60%-a, míg a 6410* jelölő élőhely 55%-a, továbbá a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) legnagyobb populációi természetvédelmi vagyonkezelésben álló területeken helyezkednek el. Állami erdőgazdálkodó kezelésében állnak a 40A0* és 91N0* jelölő élőhelyek. Ez a lehető legnagyobb esélyt nyújtja arra, hogy a nevezett élőhelyek és fajok fenntartása, a szükséges élőhely-fejlesztés biztosított legyen.

A 6440 jelölő élőhely és a közösségi jelentőségű magyar tarsza (*Isophya costata*) populációk élőhelyei döntően magántulajdonban vannak.

A 3.2.2. fejezetben felsorakoztatott élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fejlesztési javaslatok megvalósításának - az erdei tisztások legeltetésének kivételével - nincsenek jogi akadályai. Az erdőterületekre javasolt beavatkozások kivitelezésére a 2014. őszén benyújtott Life+ pályázat elnyerése adhat lehetőséget, amely esetben nem valószínű vagyonkezelői ellenállás. A gyepek kezelésének kivitelezésére vonatkozó javaslatok nem térnek el jelentősen az eddigi gyakorlattól, ugyanakkor bizonyos szabályok betartásával számos jelölő faj állományának fenntartása szempontjából jelentős eredményeket lehetne elérni (pl. a kaszálásból kihagyott sávok 3-4 méterben meghatározott szélességének biztosításával). A XX csatornán a Szalag-erdei átjárótól a torkolat irányába húzódó szakaszon javasolt vízkészlet megőrzések a szántóföldek tulajdonosai részéről ellenállást válthatnak ki. A projekt kivitelezése eredményeként fellépő pozitív természetvédelmi és gazdasági hatásokra tekintettel a megvalósítás érdekében a tulajdonosok agrártámogatási illetve egyéb kártalanítás jogcímén történő kompenzálása indokolt.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A Peszéri-erdő (HUKN20002) Natura 2000 területet a Mezőgazdasági Parcella-azonosító Rendszer (MePAR; www.mepar.hu) információi alapján 27 fizikai blokk érinti. Az 1634,5096 hektár kiterjedésű területet agrártámogatások tekintetében megközelítőleg 46% - a támogatható, míg 54% - a nem támogatható terület.

A Natura 2000 területet érintő blokkok felsorolása:

	D5J6N-A-09	D75DN-7-09	D146N-R-09
D3W0N-E-09	D846N-1-09	D8J6N-E-09	D3J6N-8-09
D890N-Y-09	D8DLN-P-09	D830N-R-09	Q25DN-4-10
DA30N-K-10	Q9Q71-4-10	D8A6N-7-09	DH471-M-09
D2KDN-F-09	D8ETN-X-09	D8CDN-F-09	Q77TN-R-10
D8H0N-6-09	D6YDN-1-09	D36LN-A-09	DFUU1-X-09
QH7U1-E-10	D2MTN-X-09	D87TN-Q-09	D80LN-9-09

A HUKN20002 KjtT jelenleg lehatárolt a Kedvezőtlen Adottságú Terület (KAT) és Magas Természeti Érzékenységű Terület (MTÉT), teljes kiterjedésében nitrátérzékeny területen fekszik, ugyanakkor sérülékeny vízbázis védőterületének nem része.

A Peszéri-erdő (HUKN20002) KJTJ jelenlegi agrártámogatási lehetőségeit az alábbiakban foglaljuk össze.

Miként az ország más mezőgazdasági hasznosítás alatt álló területén, a jogszabályokban előírt, kötelező földhasználati előírások betartása esetén **egységes területalapú támogatás** vehető igénybe.

Kiegészítő támogatásként, a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet kötelező előírásainak betartása és a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ) fenntartása esetén, a 128/2007 (X. 31.) FVM rendelet alapján évente **kompenzációs kifizetés** vehető igénybe a **gyepként hasznosított területeken**.

A Natura 2000 terület magántulajdonú erdőterületeire a 41/2012 (IV. 27.) VM rendelet alapján **igényelhető kompenzációs támogatás**, amelynek mértéke függ az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől, évente változó összeg.

A 25/2007. (IV.17.) FVM rendelet alapján igénybe vehető kedvezőtlen adottságú területeken (KAT19) történő gazdálkodás keretében nyújtandó kompenzációs támogatás a KJTJ minden támogatható területén igényelhető.

Az önkéntesen vállalt előírásokért igényelhető mezőgazdasági támogatások közül az ország egész területén (a támogatható mezőgazdasági területeken) igénybe vehető, **horizontális, továbbá jelen Natura 2000 terület esetében zonális agrár-környezetgazdálkodási célprogramok** - gyepgazdálkodási és szántóföldi célprogramok - állnak a gazdálkodók rendelkezésére. Ezek jogszabályi alapját az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009 (V. 14.) FVM-rendelet hatályos szövege képezi.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nem termelő mezőgazdasági beruházásokhoz nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 33/2008 (III. 27.) FVM rendelet alapján **támogatás vehető igénybe a növény- és állatvilág fajgazdagságának növelése érdekében tett, nem közvetlenül gazdálkodási célú földhasználati intézkedésekre**, így a 3. §(1) és (2) bek. alapján, egyebek között (a természetvédelmi szempontból legfontosabbakat említve):

- sövénytelepítésre;
- füves mezsgye telepítésére;
- környezetvédelmi célú gyeptelepítésre,
- természetvédelmi célú gyeptelepítésre;
- természetes alapanyagú madárvédelmi berendezések létesítésére.

A Peszéri-erdő (HUKN20002) Natura 2000 területen az erdőterületek fenntartási tervben foglalt céljainak megvalósítása érdekében igényelhető:

- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a 124/2009. (IX. 24) FVM rendelet lehetőséget nyújt **erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtott támogatások** eléréséhez, a támogatott tevékenységek körét 9 célprogram és 3 alrészprogram határozza meg,
- az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a 113/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján **erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások** igénybevételére van lehetőség. Ez a forrás olyan erdők esetében érhető el, amelyek faállománya idegenhonos fajokból áll. A támogatás célja az erdők természetességének, biológiai sokféleségének, egészségi állapotának javításához

kapcsolódó nem termelő beruházások támogatása, a leromlott szerkezetű vagy idegenhonos fajokból álló erdőtársulások tájhonos, adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásokká történő átalakítása, valamint a megfelelő elegyesség, illetve több szintes állományszerkezet kialakítása.

- a 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet az EMVA-ból a **Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás.**

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A HUKN20002 KJTT területén jelenleg elérhető területalapú típusú támogatási és kompenzációs kifizetések fenntartását, ugyanakkor ezek közül **az AKG horizontális szántóföldi célprogramjának megszüntetését javasoljuk.**

Szükségesnek látjuk a zonális célprogramok alapos átdolgozását illetve pénzügyi intenzitásuk valóságos helyzethez igazítását. Az AKG célprogramok részét képező kötelezően betartandó előírásokon túl, javasolt olyan előírások megjelentetése, amelyek közül szaktanácsadó segítségével választhat a gazdálkodó.

Az AKG szántóföldi növénytermesztési célprogramjai közül **az évelő szálaspillangósok illetve ezek füves állományainak támogatási összege messze nem fedezi a gazdálkodók kieső hasznait. Nevezett támogatás igénybevétele mellett e terület szántóinak termőképességét figyelembevéve a ráfizetés mértéke 67.000-74.000 forint / hektár** összeget tesz ki, **ezért a célprogramra nyújtott kifizetést ennek megfelelően szükséges emelni.** Jelen Natura 2000 fenntartási terv készítése közben az állattartással foglalkozó gazdálkodók nyilatkozatai szerint, amennyiben nem változnak az előírások és pénzügyi kondíciók nem fognak csatlakozni az AKG *Szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhely-fejlesztési előírásokkal* célprogram évelő szálaspillangós növények termesztése alcélprogramjához.

A Natura 2000 területeken a szántók gyepesítését újabb és nagyobb kifizetést jelentő támogatással szükséges támogatni. A két célprogram keretében jelenleg 5 illetve 10 évig nyújtott 271 euró / hektár és 290 euró / hektár összegeket a következő összegekre javasolt emelni:

Környezetvédelmi célú gyeptelepítés célprogram: 350-370 euró / hektár.

Természetvédelmi célú gyeptelepítés célprogram: 400-430 euró / hektár.

Az erdőkörnyezetvédelmi intézkedések körébe javasolt felvenni az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott tisztások és nyiladékok legeltetésének támogatását. Ennek előfeltétele az erdőtörvény 61 § (1) bekezdés a pontjának törlése illetve a nyiladékok és tisztások legeltetése lehetőségének jogszabályba foglalása.

Az agrártámogatási rendszerrel kapcsolatos, általánosabb jellegű – és sokak által régóta szorgalmazott – javaslat, hogy **azok a jogszerű földhasználók is részesüljenek valamilyen típusú támogatásban, akik közérdeket szolgálóan tartják fenn a használatukban álló területen annak rendszeres mezőgazdasági hasznosításra alkalmatlan (tehát jelenleg nem támogatható) állapotát (zöldítés keretén belül).**

Ez a HUKN20002 kódszámú Natura 2000 terület esetében azt jelentené, hogy a rendszeres legeltetésre, kaszálásra, illetve nádgazdálkodásra alkalmatlan, tartós természetes vízhatásnak kitett ingatlanrészek után is járna támogatás (ezek sekély vizük miatt halgazdálkodásra szintén alkalmatlanok).

A rendszeresen nem hasznosított területek támogatásának formája kedvező esetben valamiféle, **területi alapon folyósított kifizetés** lehetne. Ennek differenciálása a

bizonyítottan közérdekű vízmegőrzést szolgáló területek esetében történhetne annak függvényében, hogy mennyire szárazodó, a regionális talajvízszint-süllyedéssel mennyire sújtott térségben található. Értelemszerűen a legszárazabb régiókban található, vízmegőrzést szolgáló területek kaphatnák a legmagasabb mértékű kompenzációs kifizetést. Egy ilyesfajta, közérdekű vízmegőrzést szolgáló támogatási rendszer megvalósítása kifejezetten a Víz Keretirányelv célkitűzéseinek valóra váltását, a magyarországi felszíni és felszínalatti víztestek – a táj mezőgazdasági hasznosítása szempontjából is kedvező – jó állapotának megőrzését, illetve kialakítását szolgálná (tehát nem csak az EU természetvédelmi jogszabályaiban megfogalmazott célok teljesítését).

A közérdekű vízmegőrzést támogató kompenzációs kifizetések forrása lehetne például: a) a minden ingatlantulajdonos által a víztársulatok felé korábban kötelezően fizetendő érdekeltségi hozzájárulás mintájára teljesített befizetés (az ugyanis kifejezetten a vízkészletekkel, mint környezeti erőforrással való felelős gazdálkodás ellen hat, hogy a – legalább talajvízként – hasznukat élvező, vagy az elvezetésükkel terhelő hatást kifejtő használó gazdálkodói körnek nem kell a haszonnal vagy terheléssel arányos környezethasználati díjat fizetnie); b) a ténylegesen megvalósuló belvízelvezetéssel közvetlenül érintett területtulajdonosi kör kötelező önköltségi hozzájárulásként szedett befizetése (mert az, hogy a belvízelvezetésért, mint vízkészleteinket terhelő, vizeink megőrzése ellen ható tevékenységért nem kell a terhelő hatással arányos ellentételezést fizetni, még inkább a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás alapelveit figyelmen kívül ható, ráadásul irracionális piactorzító jelenség, versenyelőny az önköltséggel terhelt, öntözővizet használó gazdákkal szemben).

Kevésbé jó – leginkább csak ideiglenes - megoldásként, kompenzációs támogatás hiányában, **egyéb módon is lehet és javasolt ellentételezni** a nem támogatható területeken végzett közérdekű vízmegőrzést, például a gazdálkodókat terhelő költségek, befizetési kötelezettségek mérséklésével, illetve elengedésével. Ilyen típusú ellentételezésre alkalmas lehet a területtulajdonosok, mint (lehetséges) vízhasználók vízkészletjáruléka fizetési kötelezettségének vízmegőrzésükkel arányos mérséklése, adókedvezményben részesítése, engedélyezési eljárásokban felmerülő díj- és illetékfizetési kötelezettségeik mérséklése, stb.

3.3.2. Pályázatok

A 3.2.2. fejezetben az erdőterületekre 10 éves időszakon belül megvalósításra javasolt élőhely-rekonstrukciós illetve élőhely-fejlesztési tevékenységekre a KNPI és KEFAG Zrt. közös LIFE+ pályázatot nyújtott be. Jelen fenntartási terv ajánlásai a benyújtott pályázatban megfogalmazott beavatkozási típusok területeihez képest eltéréseket mutat (itt tehát csak az eltérő intenzitású beavatkozások jelennek meg):

- Az agresszíven terjedő idegenhonos növények (beleértve a fehér akácot is) teljességre törekvő tartós eltávolítását illetően a Life+ pályázatban szereplő 6 éves időszakra vonatkozóan 326,95 hektárhoz képest nincs eltérés. Ugyanakkor az agresszíven terjedő idegenhonos növények teljességre törekvő tartós eltávolítását a Life+ pályázat utáni 4 évben további 152,96 hektáron javasolja megvalósítani (összesen 479,91 hektár).
- Az erdőszerkezet átalakítás vonatkozásában a Life+ pályázatban szereplőkhöz képest 2 hektárral kevesebb területre tesz javaslatot (109,3844 hektárt). Ezt a változtatást a KEFAG Zrt. el tudja fogadni.
- A Life+ pályázat és jelen dokumentum között a felnyíló erdők kialakítása tekintetében 103,45 hektáron van átfedés. Jelen fenntartási tervben, mint élőhely-rekonstrukciós tevékenység további 160,2 hektár terület szerepel.

- Az erdei nyiladékok ökológiai folyosóvá történő átalakítása 14,58 hektárral szerepel a Life+ pályázatban, míg jelen dokumentumban 18,75 hektárral szerepel. Ezt a változtatást a KEFAG Zrt. el tudja fogadni.

A benyújtott Life+ pályázatban szereplő további akciók intenzitásában megegyezés mutatkozik a két dokumentum között. Az eltérések oka lehet, hogy a Life+ pályázat 6 év beavatkozási idővel, jelen dokumentum 10 évvel kalkulál, valamint az őshonos fafajokkal legalább 50 %-ban borított erdőállományokban az idegenhonos növények közül a fehér akác eltávolítása hangsúlyosabban jelenik meg a fenntartási tervben.

A felnyíló erdők kialakítása terén szintén az akáctemetők felszámolásának eltérő mértéke okozza a jelentős differenciát. Végezetül pedig az ökológiai folyosóként kezelendő nyiladékok közé egyes a díszes tarkalepke szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bíró földutak is besorolásra kerültek.

Feltétlenül meg kell említeni, hogy jelen dokumentumban szereplő és Life+ pályázattól nagyobb beavatkozási intenzitást igénylő javasolt feladatok forrásigényesek, a Peszéri-erdő területén folytatott erdőgazdálkodásból származó bevételekből illetve a Life+ pályázatból nem finanszírozhatók meg. Amennyiben nyer és sikeresen záródik a Peszéri-erdő Life+ pályázat, szintén Life+ vagy KEHOP pályázati keretből a tovább folytatása javasolt.

Az idegenhonos növények eltávolítása révén felnyíló erdők ilyen terület intenzitású kialakítását megelőzően az erdőtörvény felnyíló erdőkre vonatkozó fogalmának való megfelelést vizsgálni kell. Az erdőgazdálkodó számára az élőhely rekonstrukciós beavatkozások értékelése során lényeges szempont, hogy a Peszéri-erdőből származó jövedelme ne csökkenjen a felnyíló erdők létrehozása okán. Az ilyen irányú javaslat továbbá kizárólag akkor valósítható meg, ha a pályázat támogatási intenzitása nem csökken a 2014. évben benyújtásra került Life+ pályázat jelenlegi szintje alá.

A XX/c jelű csatorna felszámolását KEHOP pályázatból lehetne megvalósítani, akárcsak a XX csatornára javasolt vízkészlet megőrzést. Ezzel összefüggésben a gyepesítéseket az agrár-környezetgazdálkodási és a nem termelő beruházások támogatásai révén is meg lehet valósítani.

3.3.3. Egyéb

A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és tulajdonviszonyok figyelembevételével:

- Jogszabályba illesztés, jogszabály módosítás;
- Hatósági engedélyezési eljárások során hatósági döntésbe foglalás;
- Agrártámogatási rendszerbe illesztés;
- Állami tulajdonú ingatlanok haszonbérleti szerződéseibe foglalás;
- Pályázati támogatásból megvalósuló fejlesztés;
- Egyéb természetvédelmi intézkedés (például a természetvédelmi kezelő részéről hatékony tájékoztatás a lakosság felé, vagy kutatási megbízási szerződések kötése, vagy hatósági eljárások kezdeményezése jogszabályi előírások betartására).

A KNPI 5 közmunkást foglalkoztat és további 5 főt tervez felvenni a Peszéri-erdő Life+ pályázat idejére. A jelenleg foglalkoztatottak eddig is jelentősen járultak hozzá a Peszéri-erdő inváziós növény mentesítéséhez, ezért e program folytatása és a KNPI tervei szerinti bővítése javasolt.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A Natura 2000 terület valamennyi érintettje a Doronicum Kft. és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által közösen 2013. 06. hónapjában kiküldött levélben értesülhetett a fenntartási tervezés megkezdéséről. Ennek során minden területileg érintett hatóság (25 db), önkormányzat (1db), valamint a legalább 1 hektár földterület tulajdonával illetve használatával rendelkező személyek (31 db) kerültek értesítésre került.

2014. novemberében 5 db jegyzőkönyvezett személyes terepbejárás volt, amely a HUKN20002 kódszámú KJTT legnagyobb kiterjedésű területen gazdálkodóit érintette. A személyes kapcsolatfelvétel egyik legfontosabb eleme volt a kommunikációs tevékenységnek. A találkozók alkalmával a tervet a Doronicum Kft. munkatársai képviselték.

1 alkalommal érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése, tájékoztatása.

1 alkalommal megtartott nyílt fórum, Kunpeszér település önkormányzat tanácstermében, 2015. január 22-én, 9 résztvevővel.

1 alkalommal érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése, tájékoztatása.

3 alkalommal a fenntartási terv egyeztetése a KNPI képviselőjével.

1 alkalommal egyeztetés az erdészeti hatóság képviselőjével.

2 alkalommal egyeztetés a KEFAG Zrt. képviselőivel.

1 db önkormányzati közzététel 2015. januárjában, (a fenntartási terv eredményeinek elérhetősége, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása);

Érintettek értesítése

A Natura 2000 terület valamennyi érintettje a Doronicum Kft. és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által közösen kiküldött levélben értesülhetett a fenntartási tervezés megkezdéséről.

Interjúk helyi érintettekkel

A fenntartási terv elkészítésének részeként a Doronicum Kft. képviselője kérdőíves interjúkat készített a helyi érintettek (helyben gazdálkodók, illetve a területen földtulajdonnal rendelkezők) egy szűkebb csoportjával, akik egyrészt tudomást szerezhettek arról, hogy fenntartási terv készül a területre, másrészt lehetőséget kaptak arra, hogy a természetvédelmi szempontokkal, jelenlegi előírásokkal kapcsolatos véleményüket elmondják, illetve javaslatokat tegyenek a gazdálkodás és természetvédelem összehangolására a tervezési területen.

Egyeztető fórum a fenntartási terv első változatának a megvitatására

Az eddig megtett tájékoztatási lépéseken túl fontos kommunikációs eszköz az egyeztető fórum. A területen egy egyeztető fórum került megrendezésre 2015. január 22-én.

Az egyeztető fórum jelentősége elsősorban abban rejlett, hogy ennek révén az érintettek egy nyílt tervezési folyamatba kapcsolódhattak be, megoszthatták egymással és a tervezőkkel a véleményüket a fenntartási tervek kapcsán, és változtatásokat eszközölhettek (lásd. 3.4.3 fejezetet). Mindezzel nem csak javulhatott a terv szakmai színvonala (hiszen több szempontot tükröz), de növekedhetett a terv helyi elfogadottsága is.

A terv egyeztetési változata felkerült a Natura 2000 információs portálra (www.natura.2000.hu), és a KNPI oldalára (www.knp.hu), illetve ismertetésre került a fórum során. Az önkormányzat képviselőit a kiértesítő levélben kértük arra, hogy a terv egyeztetési változatát függesszék ki. A fórumra

meghívást kapott a település vezetője, a 0,5 hektár feletti területtel rendelkező helyi gazdálkodók, a hivatalos szervek és az illetékes Vízügyi Igazgatóság képviselői. A projektben résztvevők oldaláról a tervező, illetve a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vettek részt. A fórumok szervezési és lebonyolítási feladatait a Doronicum Kft. látta el. A Doronicum Kft. szakértői vezették a fórumot, az elhangzottakról emlékeztetőt készítettek és az észrevételeket beépítették a terv második változatába. Az érintettek lehetőséget kaptak a terv írásban történő véleményezésére is.

A második tervváltozat írásbeli véleményezése

A javaslatok beépítése után a második tervváltozat írásbeli véleményezésére is lehetőséget kaptak az érintettek. A második tervváltozat is feltöltésre került a fent említett honlapra (www.natura.2000.hu).

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A fenntartási tervben előírtak végrehajtására kötelezettek és kommunikáció címzettjei:

Szervezet	Irányítószám	Cím, város	Cím, utca, házszám
Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	6721	Szeged	Felső-Tisza part 17.
Nemzeti Környezetügyi Intézet Alsó-Duna-völgyi Kirendeltség	6500	Baja	Tóth Kálmán tér 7.
Nemzeti Környezetügyi Intézet Alsó-Tisza-vidéki Kirendeltség	6727	Szeged	Irinyi János u. 1.
Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság	6500	Baja	Széchenyi I. u. 2/C.
Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	6720	Szeged	Stefánia 4.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal	6000	Kecskemét	Deák Ferenc tér 3.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földhivatala	6000	Kecskemét	Fecske utca 25.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	6000	Kecskemét	Halasi út 34.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	6000	Kecskemét	Halasi út 36.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	6000	Kecskemét	Halasi út 34.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	6000	Kecskemét	József A. u. 2.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatal	6000	Kecskemét	Szent István krt. 19/a
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve	6000	Kecskemét	Nagykőrösi út 32.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége	6000	Kecskemét	Szent István krt. 19/a
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi Felügyelősége	6000	Kecskemét	Bajcsy-Zsilinszky Endre krt. 2.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Felügyelősége	6000	Kecskemét	Bajcsy-Zsilinszky Endre krt. 2.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége	6000	Kecskemét	Deák Ferenc tér 3.

Csongrád Megyei Kormányhivatal Szegedi Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága	6725	Szeged	Bécsi krt. 5.
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Bács-Kiskun Megyei Kirendeltsége	6000	Kecskemét	Kisfaludy u. 6.
Magyar Államkincstár Bács-Kiskun Megyei Igazgatóság	6000	Kecskemét	Szabadság tér 1.
Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	6000	Kecskemét	Deák Ferenc tér 3.
Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság	6000	Kecskemét	Batthyány u. 14.
Magyar Közút Nonprofit Zrt. Bács-Kiskun Megyei Igazgatóság	6000	Kecskemét	Bocskai u. 5.
Bács-Kiskun Megyei Agrárkamara	6000	Kecskemét	Tatársor 6.
Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	6000	Kecskemét	Árpád krt. 4.
Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság	6000	Kecskemét	Liszt Ferenc utca 19.
Kunpeszér község Önkormányzata	6000	Kunpeszér	Béke utca 8.
Natura 2000 területtel érintett gazdálkodók, földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói	31 magán- és jogiszemély		

A fenntartási terv elkészítésébe bevont partnerek:

- együttműködő partner – területileg illetékes nemzeti park igazgatóság.

A fenntartási terv eredményeit felhasználó, illetve a projekt végrehajtását felügyelő szervek:

- az ágazatban működő döntéshozó, felügyeleti szervek;
- támogatást biztosító és a végrehajtást felügyelő szervezetek;
- helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet;
- falugazdászok;
- agrár-érdekképviselői szerv;
- egyéb azonosított érintettek.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A 2015. január 22-én tartott fórumon 9 személy volt jelen. A felvett emlékeztető tartalmazza az ott elhangzott kérdéseket és válaszokat. A fenntartási terv vadgazdálkodási javaslatával egyetértő, ugyanakkor annak kivitelezhetőségét megkérdőjelező észrevétel érkezett. Az ott elhangzott kérdések főként a támogatási rendszerre illetve a fenntartási tervnél magasabb rendű jogszabályok által megfogalmazott előírásokra vonatkoztak.

Jegyzőkönyvben, levélben, e-mailben érkezett észrevételek és hatásuk a fenntartási tervre:

Név	cím	kérdés, kérés	Válasz és változás a fenntartási tervben
Németh László	6096 Kunpeszér, Béke utca 8.	„A vaddisznó létszám apasztásával egyetértek, azonban a jelenlegi természetbeni állapot nem teszi lehetővé a hatékonyabb gyérítést. A Peszéri-erdőben ehhez a cserjés állományokat	A Peszéri-erdő Life+ pályázatban jelentős cserjeirtás került tervezésre, amely a vaddisznó gyérítésének akadályoztatását részben orvosolni képes.

Németh László	6096 Kunpeszér, Béke utca 8.	jelentősen fel kellene nyitni.” „A vizek megőrzésével egyetértek, viszont a vízmegőrző műtárgyakat zsilipekre tiltókra kellene cserélni illetve az újabbakat már ilyen műszaki paraméterekkel javasolt elhelyezni, egyúttal azok vízjogi üzemelési engedélybe emelése is szükséges.”	A javaslat ugyanezen tartalommal szerepel a fenntartási tervben, azt tudomásul vettük.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága Vadgazdálkodási osztály	6000 Kecskemét, Halasi út 34.	A túltartott vaddisznó állomány megfogalmazással nem értenek egyet. Hivatkozik arra, hogy a vadászatra jogosult 100%-ban teljesíti a kilövési lehetőségét, illetve a vaddisznó mind fadfaj őshonosságára.	Tekintve, hogy a fogasolás csak vaddisznó túrások elegyengetésére szolgáló alkalmazásának indoklásában szerepel a kifejezés és a módosítás érdemben nem változtat a szövegezésen, ezért a javaslat elfogadásra került.

KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Az erdőterületekre vonatkozó célok meghatározásakor kéreik a %-os értékek helyett az elérendő állapot pontos meghatározását.	A terv tervezete a javaslat szerint módosításra került.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Az akác, több évtizedes kitekintésben teljes cseréje nem elfogadható opció, amelyre erdőtömb szintjén érkezett javaslat.	Az észrevétel kompromisszumos megoldásokkal, mindkét fél részéről elfogadhatóan került figyelembevételre.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Az akáctemetők és cserjések helyén tisztások kialakítását nem fogadja el.	A tervbe felnyíló erdők kialakítása került megjelölésre.
2015. március 16-ai tárgyaláson tett további észrevételek:			
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Elvi szinten nem fogadja el a tuskópászták létesítésének tiltására vonatkozó előírást, ugyanis azt az alföldi erdőgazdálkodási modell szerves részének tartja.	A 91N0 jelölő élőhely tuskózás nélkül, természetes sarjakkal újítható. A Peszéri-erdő területén a tuskópásztákat használva terjednek az inváziós növények, ezért azok felszámolása szerepel a LIFE+ pályázatban is. A fenti indokok miatt újabb tuskópászták létesítése nem javasolt.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Tűzpászták létesítésének tiltását erdőterületeken nem tudják elfogadni. Fokozottan tűzveszélyes erdők védelme illetve tűz esetében azonnali kivitelezését tartják szükségesnek.	A javaslat figyelembevételre került.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét,	A 2. fejezet veszélyek	A terv készítői az észrevételek

	József Attila utca 2.	jelentősége szempontjából a vadfajok – különösen az őz, dám és vaddisznó, őshonos fajok felújításaiban okozott károsítását, közepesről magasabb veszélyeztetettségűnek ítéli meg. Nevezett hatás a 91I0 és 91N0 jelölő élőhelyek felújításának sikertelenségében nagy szereppel bír.	elfogadták.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	A 91I0 és 91N0 jelölő élőhelyeken az inváziós növények észlelési szint alá csökkentését nem tudja elfogadni. Ettől megengedőbb előírást kérnek.	Mivel a 91I0 és 91N0 jelölő élőhelyeken az inváziós növények borításának exponenciális mértékű növekedése már rövid időtávon belül nagymértékben veszélyezteteti fenntartásukat, ezért az előírás betartása szükséges.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	91I0 jelölő élőhelyen az idegenhonos növények közül a fehér akác tartós kiirtására vonatkozó előírással nem értenek egyet.	A 91I0 jelölő élőhely elakácosítása a jelölő élőhely eltűnését eredményezi, ezért az előírások e tekintetben nem kerültek változtatásra.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Ezzel a stratégiai javaslattal illetve kezelési egység szintjén tett előírással nem értünk egyet: „A Peszéri-erdő kiemelt jelentőségi természetmegőrzési terület erdei és gyepes élőhelyeinek összességéről a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), kései meggy (<i>Padus serotina</i>), zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>) és keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) teljességre törekvő tartós eltávolítása a következő felmérési időszak ideje alatt.”	A felsorolt agresszív terjedő idegenhonos növényfajok közül az első 4 exponenciális sebességgel terjed a Peszéri-erdő kJT. területén, jelentősen veszélyeztetve a jelölő erdei élőhelyek fenntartását, ezért minél teljesebb mértékű kiirtásukról szükséges gondoskodni.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	Ezzel a stratégiai javaslattal illetve kezelési egység szintjén nem értünk egyet: „A jelenleg nem	A HUKN20002 kJT. területén erdei jelölő élőhelyek és erdőhöz kötődő jelölő fajok állományai

		<p>jelölő, de spontán regeneráció révén azzá átalakuló őshonos főfafajú erdőállományokban az erdőnevelések illetve véghasználatok során, felmérési időszakonként 15%-os mértékben csökkenteni az idegenhonos növényfajok elegyarányát, illetve az ilyen faállományokkal körbe ölelt idegenhonos faállományok véghasználatát követően őshonos fafajú erdőfelújítás végrehajtása.”</p>	<p>rehabilitációjának jó esélyei vannak, szemben a D-T köze többi területével, ahol folyamatos pusztulásuk detektált. A pusztulás mértékének ellensúlyozása érdekében javasolt arra törekedni, hogy jelölő élőhelyek kerüljenek helyreállításra.</p>
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	<p>Ezzel a stratégiai javaslattal illetve kezelési gység szintjén nem értünk egyet: „Erdőssztyepp fajkészletű tisztások létrehozása a Peszéri-erdő területén a záródáshiányos idegenhonos faállományok és a fajokban szegény galagonyás cserjések helyén.”</p>	<p>A stratégia és az ebből következő előírások olyan területekre vonatkoznak, amelyeken a természetes növényzet gyepes jellegű lenne. Az erdőgazdálkodónak nagy erőfeszítésébe kerül - a természeti adottságokkal szemben - gazdálkodási szempontból értéktelen cserjés-fás állományokat fenntartani, ugyanakkor természetmegőrzési szempontból e területekből jelölő élőhelyek alakíthatók ki. Kompromisszumos megoldásként (illeszkedve a LIFE+ pályázathoz) új erdőrészként megjelenő tisztások kialakítása helyett e területek a felnyíló erdők kialakításának helyszínei.</p>
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	<p>A felnyíló erdők kialakításával érintett KE-14A-B kezelési egységek későbbi véghasználata során fennhagyandó 5-20% közötti területi arányú hagyásfa helyett maximum 5% az elfogadható.</p>	<p>A kialakításra tervezett felnyíló erdők helyszínein a későbbi véghasználattal érintett terület rugalmas korlátozására azért van szükség, mert lesznek/vannak olyan pusztai tölgyessel egyes HNY állományok, amelyekben a KST hagyásfák és csoportok fennhagyása biztosíthatja a 9110 jelölő élőhely természetes felújulását. Az előírás ezért indokolt.</p>
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	<p>A KE-13 kezelési egység részét képező tisztások</p>	<p>Igen, a törvényi előírás szerint tilos, ugyanakkor az</p>

		<p>legeltetése az etv. 61 § (1) a) pontja erdei legeltetésnek minősül ezért tilos.</p>	<p>Országos Erdőállomány Adattárba felvett gyepterületek legeltetése, azok jelölő fajok (pl. <i>Bolbelasmus unicornis</i>) számára alkalmas állapotban tartásához, fenntartásuk egyik fontos elemeként szükséges.</p> <p>3.3.1.2. fejezet második bekezdésében az etv. illetén módosítása szerepel a dokumentumban.</p>
		<p>A felnyíló erdők kialakítására tett 263,4 hektár kiterjedést nem tudjuk elfogadni. A LIFE+ pályázatban szereplő kiterjedést tartjuk kivitelezhetőnek a LIFE+ nyérése esetén.</p>	<p>A javasolt helyszínnek mindegyike olyan homokbuckás terület, ahol a buckákon cserjések, akáctemetők, esetleg részben regenerálódott homoki gyepesek vannak.</p> <p>A buckák alján maximum közepes fahozam növedék van. Vízgazdálkodási értelemben a buckák faállományai a buckaalji erdők konkurensei.</p> <p>Ezen helyszínnek természetes növényzeti övezetességének helyreállítására vonatkozik a javaslat. A homokbuckák felnyitása kedvezőbb vízgazdálkodást eredményez a buckák lábainál elhelyezkedő faállományokban, ahol gazdálkodási szempontból is értékesebb faanyag termelhető.</p>
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	<p>Ezzel az előírás javaslattal nem értünk egyet: Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető (E88).</p> <p>Javaslatunk: augusztus 15. és március 31., illetve ezen időszakon belül egyedi elbírálás az egyes fészkes fák környezetében.</p>	<p>A KE-19, KE-20, KE-21, KE-22, KE-23, KE-24, KE-25 kezelési egységek területén a javaslat elfogadásra került, amely az előírás módosítását eredményezte.</p>
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	<p>Ezzel az előírás javaslattal nem értünk egyet, kérjük ezt a vegyszerhasználati szűkítést kivenni: „Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban</p>	<p>A javaslatot elfogadjuk az erdőterületek vonatkozásában.</p>

		foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).”	
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	A KE-16 kezelési egység területén a következő előírásokkal nem értünk egyet: „Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével (E94).” Nem értünk egyet a véghasználat következő erdőtervezési ciklus idejére történő teljes befagyasztásával.	Az erdőgazdálkodó 9110 jelölő élőhelyek 80 év feletti korosztályát érintő 2 évtizeden belüli megvalósítással javasolt véghasználati előírásait jelentős mértékben veszélyeztetné a 9110 jelölő élőhely fenntartását, ezért nem fogadható el. 2 évtized múltán – amikor ökológiai funkciói szempontjából hasonló érettségű KST állományok kialakulása várható - előre mutató a 9110 jelölő élőhely letermelését követő KST állományok időben elnyújtott letermelése és KST-vel történő MEST felújítására tett javaslat.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	A KE-16 kezelési egység (7) pontjában foglalt indoklással nem értünk egyet, mert erdőgazdálkodási szempontból nem megfelelő.	A kifogás érthető, hiszen az adatok a korosztály eloszlás kedvezőtlen alakulását bizonyítják, amely alátámasztja az előírások szükségességét. A fenntartási terv tartamosabb erdőgazdálkodást vár el, amely a KE-16 kezelési egységben nyilvánul meg leginkább.
KEFAG Zrt.	6000 Kecskemét, József Attila utca 2.	A KE-17 kezelési egység területén a következő előírás a kis terület benapozottságának hiánya okán bizonytalan felújítást eredményezne, ezért alkalmazásával nem értünk egyet: „A táj- és termőhelyhonos fafajú faállomány tarvágásos véghasználatokor csak kisebb, legfeljebb 0,5 ha-os összefüggő vágásterület alkalmazása, egymástól minél távolabb olyan módon, hogy a felújítás alatt álló részterületek összege a részlet	Nevezett előírás kivételre került. A tapasztalatok alátámasztják az erdőgazdálkodó azon félelmét, miszerint a HNY állományok felújítása bizonytalan, ha nincs megfelelő benapozottság, ezért került a javaslat figyelembevételre.

		területének 35%-át ne haladja meg (E32).”	
--	--	--	--